

## Nr 2

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55; given Stockholms slott den 4 januari 1955.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla det förslag, om vars avlåtande föredragande departementschefen hemställt.

## GUSTAF ADOLF

*Per Edvin Sköld*

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag, som efter riksstatens fastställande hittills äskats för det löpande budgetåret, har sammanförts å tilläggsstat I (rskr. 1954: 401) och uppgår till 3 032 500 kronor å driftbudgeten samt 5 000 000 kronor å kapitalbudgeten. Å driftbudgeten har anvisats 3 000 000 kronor till svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea samt två smärre belopp å anslag under fjortonde huvudtiteln. Det å kapitalbudgeten anvisade beloppet avser stödlån till jordbrukare.

Vissa ytterligare anslagsäskanden avseende tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår har ansetts erforderliga och bör föreläggas riksdagen vid dess början i en sammanfattande proposition nr 2 avseende utgifter å

tilläggsstat II. Skulle anslagsäskanden därutöver å tilläggsstat II under riksdagens lopp visa sig ofrånkomliga, bör dessa sammanföras i en särskild proposition, som förelägges riksdagen vid en senare tidpunkt.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, som nu förelägges riksdagen, har tidigare denna dag anmälts. En sammanställning av de beslut om förslag till riksdagen, som Kungl. Maj:t därvid på hemställan av vederbörande föredragande enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet (*bil. 1—14*) fattat, torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår, att å tilläggsstat II äskas anslag om sammanlagt 28 557 700 kronor å driftbudgeten och 105 590 000 kronor å kapitalbudgeten. Av förstnämnda belopp hänför sig 1 250 000 kronor till civildepartementets verksamhetsområde och avser täckning av beräknade kostnader för obekvämhetsstillägg. Under huvudtiteln *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* äskas 26 000 000 kronor till avskrivning å investeringar för ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona—Kristianstad, Karlshamn—Vislanda och Bredåkra—Växjö. Övriga anslagsbelopp å tilläggsstat II till driftbudgeten uppgår till mindre belopp och avser vissa merkostnader och andra utgifter, vilka icke utan betydande olägenheter anses kunna uppskjutas till nästa budgetår. — Av utgifterna på tilläggsstaten till kapitalbudgeten avser 6 090 000 kronor statens allmänna fastighetsfond, 1 000 000 kronor arméns delfond, 95 000 000 kronor lånefonden för bostadsbyggande, 1 000 000 kronor fonden för låneunderstöd samt 2 000 000 kronor väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—14*) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

*Bengt Resare*

## Bilaga 1

**Egentliga statsutgifter****Femte huvudtiteln**

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

**N ä r v a r a n d e:**

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

**B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen**

[1] 4. Socialstyrelsen: Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett obetecknat anslag av 91 000 kronor. Vid anmälan förut denna dag av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har jag (V ht p. 6) redogjort för en av socialstyrelsen (skr. 18/10 1954) gjord framställning, vari hemställts om ökad medelsanvisning till kostnaderna för insamling av uppgifter till konsumentprisindex. För innevarande budgetår beräknas kostnaderna till 123 000 kronor eller 32 000 kronor utöver det belopp som står till förfogande. Jag har i nämnda sammanhang, efter samråd med chefen för civildepartementet, anfört att uppgiftsinsamlingen tills vidare under innevarande budgetår bör ske som nu. Socialstyrelsens kostnadsberäkning torde därför få godtagas. På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Socialstyrelsen: Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 32 000 kronor.

[2] **Fattigvård och barnavård för lappar.** För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 150 000 kronor. Från anslaget betalas statsbidrag till kommuns kostnader för fattigvård och barnavård åt personer tillhörande den renskötande lappbefolkningen enligt kungörelsen 1927: 277. Bidraget utgår med tre fjärdedelar av kommunens godkända kostnader för ändamålet. Ansökan om statsbidrag, som för varje år skall göras inom 2 månader efter årets utgång, prövas av länsstyrelsen; före den 1 juli 1948 låg beslutanderätten i förevarande ärenden hos Kungl. Maj:t.

*Länsstyrelsen i Norrbottens län* har med skrivelse den 2 februari 1952 underställt Kungl. Maj:t ansökningar från fem kommuner i länet — Arjeplog, Arvidsjaur, Gällivare, Jokkmokk och Kiruna — om retroaktivt statsbidrag till kostnader för vård av lappar på ålderdomshem. Bidrag har sökts för vissa år under tiden 1940—1948 med sammanlagt 232 415 kronor, av Gällivare även för 1949 och 1950 med 10 361 kronor. Till stöd för ansökningarna har anförts, att bidrag för ifrågavarande år sökts på grundval icke av de faktiska vårdkostnaderna utan av de lägre belopp som anges i den av Kungl. Maj:t enligt 51 § fattigvårdslagen utfärdade vårdtaxan. Länsstyrelsen har i princip tillstyrkt ansökningarna och upplyst, att länsstyrelsen beviljat kommunerna statsbidrag efter förstnämnda grunder för 1949 och tiden därefter.

*Statskontoret* har vitsordat, att statsbidraget torde böra beräknas på de verkliga fattigvårdskostnaderna. Ehuru statskontoret funnit vissa skäl tala för ett tillmötesgående av de gjorda framställningarna, har ämbetsverket dock med tanke på konsekvenserna för behandlingen av andra liknande ansökningar ansett sig svårligen kunna tillstyrka, att kommunerna erhåller den begärda gottgörelsen. Skulle framställningarna bifallas, bör den ytterligare ersättningen bestämmas under hänsynstagande till de skatteutjämningsbidrag, som kommunerna åtnjutit och vilka fastställts med hänsyn till bl. a. kommunernas fattigvårdskostnader. Statskontoret har därjämte anmärkt, att de kommuner i Jämtlands län som haft kostnader för fattigvård åt lappar fått statsbidrag härtill med tre fjärdedelar av vårdtaxans belopp.

*Departementschefen.* Förarbetena till 1927 års kungörelse om statsbidrag till fattigvård och barnavård för lappar utvisar, att statsmakterna haft för avsikt att gottgöra kommunerna med tre fjärdedelar av deras faktiska kostnader för ifrågavarande ändamål. Den omständigheten att vissa kommuner under en tid av misstag grundat sina ansökningar om statsbidrag på ett lägre belopp synes av billighetsskäl inte böra hindra att ytterligare statsbidrag nu lämnas dem. I den mån de har fått sina fattigvårdskostnader täckta genom att skatteutjämningsbidrag samtidigt utgått bör dock, såsom statskontoret erinrat, avdrag göras på den nu sökta ytterligare ersättningen. Sådant bidrag har åtminstone under vissa av de år som här är aktuella utgått till Arvidsjaur, Arjeplog, Jokkmokk och Gällivare men ej till Kiruna (förutvarande Jukkasjärvi). Med hänsyn härtill och då för Gällivare liksom för

övriga kommuner gottgörelse ej bör beräknas för tid efter 1948, bör sammanlagda beloppet av det retroaktiva statsbidraget reduceras till ca 138 000 kronor. En närmare genomgång av ansökningarna torde kunna leda till att de sökta beloppen befinnes böra minska ytterligare. Bl. a. torde det med hänsyn till att lång tid förflutit sedan fattigvårdskostnaderna uppstod kunna visa sig lämpligt att pröva ansökningarna efter i viss mån schematiska grunder. Samma principer torde böra användas vid prövning av eventuellt ytterligare ifrågakommande ansökningar av samma slag.

Med hänsyn till omständigheterna torde riksdagens samtycke böra inhämtas till att ifrågavarande ersättningar får utgå.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att från det för budgetåret 1954/55 till Fattigvård och barnavård för lappar anvisade förslagsanslaget må utgivas ersättningar i enlighet med de av mig i det föregående förordade grunderna.

[3] 37. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 1 750 000 kronor.

*Socialstyrelsen* har (skr. 21/7 1954) hemställt om anvisande av medel för uppförande av en elevförläggning m. m. vid Johannisberg. Härom anföres i huvudsak följande.

Natten den 4—5 mars 1954 nedbrann elevförläggningen Norrgården vid Johannisberg praktiskt taget fullständigt, varvid tillika förstördes inventarier till ett värde av ca 16 000 kronor. Det synes sannolikt att branden uppstått genom straffbelagd handling; någon misstänkt har dock hittills icke kunnat påträffas.

Norrgården var avsedd för 20 elever. Byggnaden innehöll i bottenvåningen kök och ekonomiutrymmen, elevmatsal, dagrum, diskrum och tambur. I andra våningen inrymdes en personalbostad om 2 rum och kök, 6 elevrum, vaktrum, röktrum, tvättrum och hall. Källarvåningen innehöll ping-pong-hall, röktrum, omklädningsrum, klädrum, tvättrum, pannrum, vedrum, verkstad, matkällare och personalbadrum. Vindsvåningen var oinredd. F. n. utnyttjas som elevförläggning vissa utrymmen i Sörgården, däribland en vårdarbostad, samt som tillfälligt kök m. m. en lägenhet i ett personalbostadshus.

Med anledning av branden bör en ny elevförläggning för 15 elever uppföras. Vidare bör den andra elevförläggningen, Sörgården, byggas om och vissa personalbostäder uppföras.

Nybyggnad av elevhem med sovrum, tvättrum, dagrum och övriga fritidsutrymmen jämte centralkök, ekonomiutrymmen och panncentral beräknas draga en kostnad av 375 000 kronor. För 90 750 kronor beräknas ett friliggande personalbostadshus om 2 lägenheter kunna uppföras, varav en familjebostad om 3 rum och kök å 65 m<sup>2</sup> samt en bostad för husföreståndaren om

1 rum, alkov och kök å 45 m<sup>2</sup>, i stället för tidigare personalbostäder inom elevförläggningarna. För kabel- och kulvertledningarna samt vissa ombyggnads- och reparationsarbeten av andra byggnader, vilka på grund av branden tillfälligt måst utnyttjas som elevförläggning och kök m. m., beräknas 34 340 kronor. Därutöver erfordras för nyanskaffning av vissa genom branden förstörda inventarier minst 25 000 kronor.

Ombyggnaden av Sörgården drager en kostnad av 30 700 kronor och medför, att utrymmena här skulle kunna utnyttjas på ett bättre sätt än hittills. Genom att husföreståndarens bostad förlägges till det nya personalbostads- huset kan ifrågavarande utrymme begagnas såsom syrum. Det nuvarande arbets- och syrummet med förråd kan härigenom omändras till elevdagrum och arkiv samt det nuvarande dagrummet till elevmatsal och serveringskök, vilket f. n. saknas.

Slutligen beräknas på sedvanligt sätt ett tillägg av 12 % för arvoden, administration och oförutsett, vilket gör ett belopp av 63 710 kronor.

Kostnaderna belöper således till (375 000 + 90 750 + 34 340 + 25 000 + 30 700 + 63 710) 619 500 kronor.

*Byggnadsstyrelsen* anser, att ritningarna till de berörda byggnadsföretagen i huvudsak kan läggas till grund för det fortsatta ritningsarbetet. Planlösningen för personalbostadshuset bör dock revideras något. De beräknade kostnaderna kan godtagas.

*Departementschefen*. Inom hela Norrland finns endast en ungdomsvårdsskola, som är inrättad för yrkesutbildning av manligt klientel, nämligen Johannisberg strax utanför Kalix. Platsantalet vid denna skola har genom den inträffade branden minskat med 20. Ungdomsvårdsskoleorganisationen saknar möjlighet att kompensera denna minskning inom ramen för organisationen i övrigt. Det är därför angeläget att en ny avdelning uppföres i stället för den nedbrunna. Förut denna dag har jag vid behandlingen av ungdomsvårdsskoleutredningens betänkande (V ht p. 37) anslutit mig till den synpunkten att elevavdelningarna bör vara relativt små. Enligt min mening bör därför platsantalet vid den nya avdelningen vid Johannisberg icke uppgå till mer än 15, vilket även överensstämmer med socialstyrelsens förslag.

Mot det framlagda byggnadsprojektet har jag intet att erinra. Jämväl kostnadsberäkningarna synes godtagbara. För ändamålet erfordras sålunda ett anslag av 619 500 kronor.

De nuvarande provisoriska anordningarna vid Johannisberg är av mycket besvärande natur. Det är därför enligt min mening av vikt att återuppbyggnadsarbetet får påbörjas snarast. Jag föreslår, att medel för ändamålet anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 619 500 kronor.

### G. Folkpensionering m. m.

[4] **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ordsombud.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 415 000 kronor, varav till arvoden avsetts 270 000 kronor och till reseersättningar 145 000 kronor.

*Pensionsstyrelsen* har (skr. 3/7 1954) anført, att genomförandet av de av statsmakterna år 1952 beslutade ändringarna i lagstiftningen om folkpensioner samt bidrag till änkor och änklingar med barn under avsevärd tid medfört en kraftig ökning av arbetsbördan för pensionsstyrelsens ordsombud. De ifrågakvarande lagändringarna omfattade dels fr. o. m. den 1 januari 1954 en allmän ändring av reglerna för inkomstprövning samt införande av kommunala bostadstillägg i stället för dittillsvarande bostadstillägg och särskilda bostadstillägg, dels fr. o. m. den 1 juli 1952 vissa utvidgningar av rätten till folkpension, varav den på ombudens arbete mest inverkan innebar, att folkpensionärer med pension på grund av förutvarande arbetsställning kunde få denna pensions inverkan på inkomstprövade folkpensionsförmåner helt eller delvis upphävd under tiden fram till den 1 januari 1954.

Den större folkpensionsreformen, vilken trädde i tillämpning den 1 januari 1954, genomfördes i två etapper. Först hade kommunerna att besluta om de kommunala bostadstilläggens belopp och närmare utformning. Därvid fyllde ombuden i allmänhet en viktig funktion såsom rådgivare åt de kommunala organen. Så snart kommunens beslut om kommunala bostadstillägg förelåg hade vederbörande pensionsnämnd att svara för omräkningen av alla inom kommunen utgående inkomstprövade folkpensioner. Antalet ärenden av detta slag kan uppskattas till omkring 270 000. I denna del av omräkningen ställdes ombuden främst inför krav på allmän rådgivning. Vad beträffar nya ansökningar om inkomstprövade folkpensioner har det under år 1953 ålegat ombuden att granska dubbla beräkningar (för tiden före resp. efter den 1 januari 1954). Genom de nya bestämmelserna har vidare ett stort antal folkpensionärer, som förut endast åtnjutit förmåner av icke inkomstprövad natur, erhållit rätt till inkomstprövade pensioner. Dessa fall har fordrat handläggning å sammanträde med pensionsnämnd och vederbörlig granskning av ombudet. Antalet sådana ärenden samt omräkningsärenden med nämndsbeslut har under omräkningstiden uppgått till omkring 100 000.

Inom pensionsstyrelsen har gjorts viss bearbetning av ombudens halvårsrapporter rörande bl. a. det antal ärenden, som förekommit till behandling vid pensionsnämndssammanträdena inom ombudsområdet. På grund av viss ofullständighet kan jämförbara totaluppgifter för olika halvår inte lämnas, men rapporterna visar dock en klar tendens. Enligt det föreliggande materialet skulle genomsnittsantalet behandlade ärenden per ombud ha varit omkring 550 under första halvåret 1952, omkring 600 under andra

halvåret 1952 samt omkring 1 000 under vardera av första och andra halvåret 1953.

I skrivelse till pensionsstyrelsen från Föreningen Kungl. Pensionsstyrelsens ombud har ifrågasatts särskilda arvoden med minst 50 % av de arvoden, som utbetalats för tiden 1 juli 1952—31 december 1953. Styrelsen finner 50 % av dessa arvoden skäligt som en genomsnittersättning för av lagändringarna föranlett merarbete av engångsnatur. Det är emellertid uppenbart, att ombudens prestationer varierat. Styrelsen bör därför ha möjlighet att fördela det belopp som ställes till förfogande efter individuella hänsynstaganden i den mån så lämpligen kan ske.

Till de 84 ombuden har för angivna tid utbetalats arvoden och semesterlöner med sammanlagt 380 745 kronor. Den särskilda ersättningen bör uppgå till hälften härav eller avrundat 190 000 kronor.

*Statskontoret* har inte haft något att erinra mot att särskild ersättning medgives utgå till ifrågavarande ombud för deras merarbete med anledning av 1952 års folkpensionsreform. I betraktande av den förebragta utredningen angående omfattningen av här avsedda arbetsuppgifter av engångsnatur synes icke heller något vara att erinra mot vad pensionsstyrelsen anfört och föreslagit beträffande ersättningens storlek.

*Departementschefen.* Med hänsyn till omfattningen av det merarbete av engångsnatur, som genomförandet av 1952 års folkpensionsreform medfört för pensionsstyrelsens Ortsombud, synes det rimligt att ombuden tillerkännes särskild ersättning för detta merarbete. Mot den föreslagna beräkningsgrunden har jag intet att erinra. Ersättningarna bör bestridas från det för innevarande budgetår anvisade anslaget till pensionsstyrelsens Ortsombud. Detta anslag har anvisats med ett förslagsvis beräknat belopp. På grund av storleken av det belopp, 190 000 kronor, varom här är fråga, bör emellertid ärendet underställas riksdagens prövning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att från det för budgetåret 1954/55 till Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens Ortsombud anvisade förslagsanslaget må bestridas särskilda ersättningar med sammanlagt högst 190 000 kronor till Ortsombuden för sådant arbete av engångsnatur, som föranletts av 1952 års folkpensionsreform.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Alf Björnelid*



## Egentliga statsutgifter

### Sjunde huvudtiteln

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler härefter under finansdepartementet hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

#### B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[1] Statskontoret: Avlöningar. I samband med prövning och utbetalning av ersättningar i anledning av paratyfusedemien år 1953 ankommer vissa arbetsuppgifter på statskontoret. För att den tillfälliga personalförstärkning, som erfordras i anledning härav, skulle kunna tillföras ämbetsverket, erhöll Kungl. Maj:t för budgetåret 1953/54 riksdagens bemyndigande att medge överskridande av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal i statskontorets avlöningsstat med för ändamålet erforderligt belopp (1953: prop. 240; SU 206; rskr 434). Med stöd av detta bemyndigande medgav Kungl. Maj:t för budgetåret 1953/54 överskridande av sagda anslagspost med 6 000 kronor.

Statskontoret har i skrivelser den 10 juni och 30 augusti 1954 anmält, att arbetet med ifrågavarande ersättningar även under innevarande budgetår erfordrar viss personalförstärkning. Totala antalet ersättningsärenden uppskattas till 2 300, varav i mitten av augusti 1954 något mer än 1 500 hade inkommit till statskontoret. Vid samma tidpunkt hade drygt 1 100 ärenden behandlats. Med hänsyn till vikten av snabbast möjliga handläggning av ifrågavarande ärenden hade statskontoret för avsikt att förordna ytterligare

en föredragande härför. Kostnaderna för arbetet med paratyfusersättningarna beräknades för innevarande budgetår icke komma att understiga 7 000 kronor.

*Departementschefen.* Det bemyndigande, som Kungl. Maj:t erhållit att på grund av statskontorets medverkan vid prövning av frågor rörande ersättning i anledning av 1953 års paratyfusepidemi medge överskridande av den i ämbetsverkets avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal, avsåg endast budgetåret 1953/54. Som statskontoret anmält, erfordras för att ifrågavarande ersättningsärenden skall kunna behandlas så skyndsamt som möjligt även under innevarande budgetår viss personalförstärkning. Enligt vad jag inhämtat från statskontoret kan den för detta ändamål erforderliga ytterligare medelsanvisningen med hänsyn till att samtliga ersättningsärenden ännu icke inkommit till ämbetsverket f. n. icke slutligt angivas, men den torde numera kunna uppskattas till omkring 11 000 kronor. Erforderligt belopp torde även för innevarande budgetår lämpligen ställas till statskontorets förfogande genom att Kungl. Maj:t bemyndigas medgiva ämbetsverket att överskrida den i ämbetsverkets avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att den i avlöningsstaten för statskontoret upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1954/55 överskridas med det belopp, som erfordras på grund av ämbetsverkets arbete med ärenden rörande ersättning i anledning av paratyfusepidemien år 1953.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Bengt Resare*

## Egentliga statsutgifter

### Åttonde huvudtiteln

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, anmäler härefter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

### C. Kyrkliga ändamål

[1] 10 a. Vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka. På därom i propositionen 1951: 146 gjord framställning anvisade riksdagen till vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka för budgetåret 1951/52 ett reservationsanslag av 474 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1954 hemställer *byggnadsstyrelsen*, att ett reservationsanslag av 135 000 kronor måtte anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår för täckande av uppkomna merkostnader för förutnämnda brandskyddsåtgärder. Byggnadsstyrelsen anför huvudsakligen följande.

Kungl. Maj:t uppdrog den 29 augusti 1952 åt byggnadsstyrelsen att i samråd med Uppsala domkyrkas restaureringssakkunniga vidtagna erforderliga brandskyddsåtgärder å domkyrkan samt ställde det av riksdagen för ändamålet anvisade reservationsanslaget av 474 000 kronor till styrelsens förfo-gande. Till grund för anslagets beräkning låg en av framlidne professorn H. Kreüger den 5 maj 1950 verkställd kostnadsberäkning slutande å 444 000 kronor. Vid förslagets framläggande i propositionen 1951: 146 lades till nämnda kostnad dels ett belopp av 5 000 kronor för kulturhistorisk kontroll, dels ett belopp av 25 000 kronor för vissa av byggnadsstyrelsen förordade brandskyddsåtgärder, vilka icke upptagits i Kreügers förslag.

Brandskyddsåtgärderna påbörjades i april månad 1953 och är nu i huvudsak färdiga. Enär byggnadsanslaget anvisats såsom reservationsanslag har byggnadsföretaget icke kunnat medtagas bland de företag, för vilka de genom den allmänna byggnadskostnadsstegringen uppkomna merkostnaderna bör täckas av det kollektiva anslaget till Merkostnader för vissa byggnadsarbeten. Enligt de kostnadsstegringsstal, som ligger till grund för beräkning av nyssnämnda kollektivanslag, skulle merkostnaderna för ifrågavarande byggnadsanslag uppgå till 35 procent, motsvarande ett belopp av i avrundat tal 165 000 kronor. Styrelsen räknar med att de slutliga kostnaderna kommer att uppgå till 609 000 kronor, vilket innebär att ett tilläggsanslag av 135 000 kronor erfordras. Då arbetena i huvudsak färdigställts, bör detta tilläggsanslag stå till styrelsens förfogande under budgetåret 1954/55.

*Statskontoret* har icke något att erinra mot byggnadsstyrelsens framställning.

*Departementschefen.* De slutliga kostnaderna för ifrågavarande brandskyddsåtgärder kommer att rätt väsentligt överstiga de härför år 1950 beräknade utgifterna till följd av den under mellantiden skedda allmänna stegringen av byggnadskostnaderna. Mot den av byggnadsstyrelsen beräknade kostnadsökningen, 135 000 kronor, synes mig icke vara något att invända. Med hänsyn härtill och då några andra medel för täckande av nu avsedda merkostnader icke finnes tillgängliga, tillstyrker jag det av byggnadsstyrelsen föreslagna reservationsanslaget, vilket torde böra anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Jag förutsätter, att vid ingången av detta budgetår förefintlig behållning å det för budgetåret 1951/52 anvisade reservationsanslaget må överföras till det föreslagna tilläggsanslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

### **E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.**

[2] **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Inredning och utrustning av institutets nybyggnader.** Till detta ändamål har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisats ett reservationsanslag av 285 300 kronor. Genom beslut den 18 juni 1953 har Kungl. Maj:t medgivit, att vid utgången av budgetåret 1952/53 förefintlig behållning å detta anslag finge disponeras intill utgången av budgetåret 1953/54. Med anledning av en framställning av karolinska institutets lärarkollegium hemställer nu *universitetskanslern* om utverkande av riksdagens bemyndigande att disponera vid utgången av budgetåret 1953/54 förefintlig behållning å anslaget jämväl under budgetåret 1954/55. Av handlingarna i ärendet framgår, att oförutsedda leveransförseningar varit anledningen till att anslaget icke kunnat tagas i

anspråk före utgången av budgetåret 1953/54. Riksräkenskapsverket har icke funnit anledning till erinran mot kanslerns framställning.

*Departementschefen.* Jag tillstyrker, att det av kanslern angivna bemyndigandet utverkas av riksdagen, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att vid utgången av budgetåret 1953/54 förefintlig behållning å det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 under åttonde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Inredning och utrustning av institutets nybyggnader må disponeras intill utgången av budgetåret 1954/55.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Margareta Almling*



## Egentliga statsutgifter

### Nionde huvudtiteln

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, och statsrådet Hjalmar Nilson anmäler härefter under jordbruksdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55, statsrådet Norup beträffande punkterna 1—5, 7, 8 och 10 samt statsrådet Hjalmar Nilson beträffande punkterna 6 och 9. Föredragandena anför därvid följande.

### C. Lantbruksakademien m. m.

[1] **Statens växtskyddsanstalt: Avlöningar.** I den för budgetåret 1954/55 för statens växtskyddsanstalt fastställda avlöningsstaten har till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagits ett belopp av 420 000 kronor.

*Styrelsen för statens växtskyddsanstalt* (skr. 27/11 1954) hemställer, att ifrågasvarande anslagspost skall få överskridas med ett belopp av 9 654 kronor, motsvarande grundlöner under ett halvt år till en förste kemist i lönegrad Ce 29 och ett laboratoriebiträde i lönegrad Ce 13. Till stöd för sin hemställan anför styrelsen i huvudsak följande.

I propositionen nr 99 till 1952 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, att vid statens växtskyddsanstalt skulle inrättas bl. a. en tjänst som förste kemist i lönegrad Ce 29 och en laboratoriebiträdestjänst. Dessa båda tjänster syntes dock icke böra tillsättas förrän den 1 januari 1953. Riksdagen biföll propositionen och vid den med anledning därav företagna uppräknningen av icke-ordinarieposten i anstaltens avlöningsstat erhöll anstalten för nämnda båda tjänster (6 612 + 3 042 =) 9 654 kronor, motsvarande hälften av

på dem belöpande årslöner. Härtill kom en motsvarande uppräknig av den förslagsvis upptagna posten till rörligt tillägg. I sitt anslagsäskande för budgetåret 1953/54, under vilket hela årslöner för dessa tjänster skulle utgå, begärde anstalten dock icke den på grund härav erforderliga ökningen av icke-ordinarieposten med ytterligare 9 654 kronor. Den därigenom uppkomna bristen kunde anstalten dock täcka med genom vakanser ledigblivna medel. För innevarande budgetår synes sådan möjlighet att täcka bristen icke föreligga.

*Departementschefen.* Såsom framgår av anstaltsstyrelsens hemställan synes det erforderligt att under innevarande budgetår ställa ytterligare medel till anstaltens förfogande för att täcka avlöningskostnaderna för ifrågasvarande båda tjänstemän. Detta torde såvitt angår grundlönerna, såsom styrelsen föreslagit, lämpligen bära ske i den formen, att medgivande lämnas att överskrida den i anstaltens avlöningsstat upptagna icke-ordinarieposten med högst 9 700 kronor. Härför erfordras emellertid riksdagens medgivande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för statens växtskyddsanstalt upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1954/55 överskridas med högst 9 700 kronor.

#### **D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.**

[2] **Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Omkostnader.** Under denna anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 501 800 kronor.

*Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 30/4, 24/8 och 1/10 1954) hemställer dels att till täckande av återstående underskott å rörelsen vid mejeriet för budgetåret 1953/54 samt förlusterna å rörelsen vid trädgårdarna t. o. m. samma budgetår måtte anvisas tillhoppa i runt tal 565 500 kronor, dels att styrelsen måtte bemyndigas att för nämnda ändamål taga i anspråk till statsverket icke inlevererade överskottsmedel från egendomen, dels att till täckande av de förluster, som beräknas uppstå å rörelserna vid mejeriet och trädgårdarna under budgetåret 1955/56, måtte anvisas tillhoppa 250 000 kronor, dels att såsom ytterligare rörelsekapital måtte anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Institutsstyrelsen — som på vissa punkter hänvisar till sin framställning den 25 augusti 1954 rörande anslag till omkostnader vid institutet för budgetåret 1955/56 — anför bl. a., att mejeriets bokslut för budgetåret 1953/54 uppvisar ett underskott av i runt tal 140 400 kronor. Resultatsanalysen för samma budgetår visar ett underskott på driften av omkring 167 600 kronor. För att täcka detta underskott erfordras ett anslag av 140 400 kronor. Å



rörelsen vid trädgårdarna har uppkommit ett underskott, som för tiden t. o. m. budgetåret 1953/54 uppgår till 425 000 kronor. För att täcka detta behövs ett anslag av motsvarande belopp. Ej inlevererade överskottsmedel å rörelsen vid egendomen utgör för budgetåret 1951/52—1953/54 i runt tal 576 000 kronor. Enligt styrelsens uppfattning skulle dessa medel kunna i erforderlig utsträckning tagas i anspråk för täckande av nyss angivna underskott å tillhopa 565 400 kronor. Vidare anföres, att Alnarps egendom, mejeri och trädgårdar gemensamt disponerar ett rörelsekapital å 850 000 kronor. Genom att driften vid mejeriet och trädgårdarna gått med förlust, har efter hand en stor del av rörelsekapitalet måst tagas i anspråk för att täcka de uppkomna underskotten. Därigenom har överskott på egendomens drift ej kunnat inlevereras i föreskriven ordning. Under hänvisning till en vid skrivelsen fogad sammanställning över det ekonomiska läget vid egendomen, mejeriet och trädgårdarna vid utgången av budgetåret 1953/54 äskar styrelsen ett belopp av 500 000 kronor såsom ytterligare rörelsekapital.

*Lantbruksstyrelsen* anför bl. a., att Alnarps mejeri för att tillförsäkra mejeriet tillgång till erforderlig mjölmängd vid årsskiftet 1948/49 övertog mjölkleveranserna till Kävlinge mejeri. På grund av att Alnarpsmejeriet måst dels betala mjölken från Kävlinge med det konsumentpris, som mejeriet i Lund betalar till leverantören, dels bekosta transporten av mjölken från Kävlinge till Alnarp har kostnaderna för den till Alnarpsmejeriet invägda mjölken ökat högst väsentligt. Då det icke varit möjligt att genom smör- och ostförsäljningen täcka dessa kostnader, har rörelsen vid Alnarps mejeri gått med förlust. Såvitt angår trädgårdarna framhåller *lantbruksstyrelsen*, att rörelsen fr. o. m. budgetåret 1949/50 gått med förlust. Orsaken härtill har varit dels trädgårdarnas utnyttjande för undervisningsändamål, dels trädgårdsnäringens försämrade ekonomiska lönsambet och speciellt den vid Alnarp starkt minskade försäljningen av trädskolealster. De sammanlagda förlusterna å rörelserna vid mejeriet och trädgårdarna har uppgått till i runt tal 565 400 kronor. Då institutet icke förfogar över andra medel än de överskott, som uppkommit å driften vid egendomen och vilka enligt gällande bestämmelser skall inlevereras till statskontoret, torde medel böra anvisas till täckande av nämnda förluster. När institutet erhållit dessa medel, torde egendomens överskottsmedel böra inlevereras till sagda ämbetsverk. Vidare tillstyrker styrelsen, att ett belopp av 500 000 kronor skall anvisas såsom rörelsekapital för egendomen, mejeriet och trädgårdarna. Såväl beloppet å 565 400 kronor som rörelsekapitalet å 500 000 kronor bör enligt styrelsens mening anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

*Statskontoret* erinrar om att ämbetsverket vid olika tillfällen, senast i utlåtande den 7 februari 1949 angående en av Alnarpsinstitutet gjord framställning om inköp av Kävlinge mejeri, påkallat en allsidig utredning av frågan om tillförseln av mjölk till Alnarps mejeri och om mejerirörelsens ekonomi. Med hänsyn till de betydande underskott, som år efter år uppkommit å mejerirörelsen, finner statskontoret oundgängligen erforderligt, att en sådan utredning snarast kommer till sländ. Då en likartad ekonomisk

situation uppkommit beträffande rörelsen vid Alnarps trädgårdar, torde jämväl denna verksamhetsgren böra göras till föremål för en ingående utredning. Därvid synes böra klarläggas de faktorer, som bidragit till det förlustbringande resultatet vid de båda rörelserna, och vilka åtgärder som bör vidtagas för att i möjligaste mån förhindra, att sådana resultat framdeles uppstår. Innan resultatet av en sådan utredning föreligger, är statskontoret för sin del icke berett tillstyrka, att medel skall ställas till institutets förfogande vare sig för täckande av uppkomna underskott eller för ytterligare förstärkning av institutets rörelsekapital. Statskontoret förutsätter sålunda, att driften tills vidare kan upprätthållas med hjälp av det betydande rörelsekapital, som redan nu står till institutets förfogande. Institutets begäran om en uppräknig av omkostnadsanslaget för att täcka de förluster, som väntas uppkomma å angivna rörelsegrenar under nästkommande budgetår, lär ej böra vinna beaktande. Statskontoret föreslår alltså, att förevarande framställningar ej skall föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

*Departementschefen.* Med anledning av de årliga förlusterna å rörelserna vid Alnarps mejeri och trädgårdar ämnar jag begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillsätta en utredning angående de ekonomiska och organisatoriska förhållandena vid Alnarpsinstitutet. I avvaktan på resultatet av denna är jag icke beredd att tillstyrka institutsstyrelsens här ifrågakarande yrkanden i vidare mån än att jag, för att bereda institutet tillgång till nödiga rörelsemedel för den närmaste tiden, föreslår att medel skall ställas till institutets förfogande för att täcka förlusten å mejerirörelsen under budgetåret 1953/54, i runt tal 140 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att av det för budgetåret 1954/55 anvisade förslagsanslaget till Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Omkostnader må till täckande av viss förlust vid Alnarps mejeri tagas i anspråk ett belopp av 140 000 kronor.

[3] **Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader.** Å riksstaten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett förslagsanslag av 1 813 000 kronor.

*Lantbruksakademien* (skr. 30/8 1954) hemställer, att ett särskilt driftkostnadsbidrag å 45 400 kronor skall anvisas för verksamheten vid akademiens trädgårdsskola å Experimentalfältet under läsåret 1954/55. Akademien erinrar om att den i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår anhöll om dylikt bidrag till skolan för såväl läsåret 1953/54 som 1954/55. Statsmakterna beviljade emellertid bidrag för endast förstnämnda läsår. Akademien framhåller, att det nu begärda anslaget, 45 400 kronor, utgör en förutsättning för att undervisningen vid skolan skall kunna uppehållas under läsåret 1954/55.

*Departementschefen.* Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t tillkallade jag den 1 november 1954 utredningsmän för att verkställa översyn av verksamheten vid de statsunderstödda och statliga trädgårdsskolorna. I avbidan på resultatet av denna utredning bör de nuvarande trädgårdsskolorna fortsätta sin verksamhet. Det särskilda driftkostnadsbidrag, som av lantbruksakademien begärts till trädgårdsskolan å Experimentalfältet, torde vara erforderligt för att verksamheten vid denna skola skall kunna fortgå i hittillsvarande omfattning jämväl under läsåret 1954/55. Vid sådant förhållande är jag beredd tillstyrka akademiens framställning om ytterligare bidrag till skolan för nämnda läsår. Det synes tillräckligt, att bidraget utgår med samma belopp, som anvisats för närmast föregående läsår, alltså med 45 000 kronor. Jag föreslår, att riksdagens medgivande skall inhämtas till att beloppet får bestridas ur det förslagsanslag, som för nu löpande budgetår anvisats till driftkostnader vid vissa lägre lantbruksundervisningsanstalter.

Jag torde vidare få erinra om att jag denna dag under nionde huvudtiteln (punkt 45) tillika förordat, att ett belopp av 30 000 kronor skall anvisas för budgetåret 1954/55 såsom särskilt driftkostnadsbidrag till Norrlands trädgårdsskola i Söråker. Jämväl detta belopp torde, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, få utgå från nyssnämnda driftkostnadsanslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att av det för budgetåret 1954/55 anvisade förslagsanslaget till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt vissa lägre lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader må till ytterligare understöd åt i det föregående angivna trädgårdsskolor för sagda budgetår tagas i anspråk ett belopp av sammanlagt högst 75 000 kronor.

### **E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.**

[4] 7. **Diverse åtgärder på husdjursavelsns område m. m.** Under denna anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 185 200 kronor. Av beloppet avses 49 500 kronor till svinstamkontroll.

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 30/8 1954) hemställer, såvitt nu är i fråga — med överlämnande av en den 29 mars 1954 dagtecknad framställning i ärendet från Per Bondessons landbruksaktiebolag, Svalöv — om bemyndigande att av det överskott, som kan beräknas uppstå å det för budgetåret 1953/54 under förevarande anslagsrubrik anvisade anslaget få disponera högst 5 037 kronor för utanordnande till nämnda bolag av ersättning för viss förlust, som bolaget åsamkats i samband med nedläggandet av driften vid svinstamkontrollstationen i Åstorp.

Lantbruksstyrelsen erinrar inledningsvis om att avkastningskontrollen rörande avelssvin (svinstamkontrollen) genom beslut av 1952 års riksdag

ställdes under lantbruksstyrelsens överinseende. I samband därmed övertog lantbruksstyrelsen den nyttjanderätt till bl. a. svinstamkontrollstationen i Åstorp, som statens husdjursförsök förvärvat genom ett med sagda bolag tecknat kontrakt, löpande med två års ömsesidig uppsägning. Enligt riksdagens beslut skulle verksamheten vid kontrollstationen upprätthållas intill dess jordbrukarna själva ordnat erforderligt antal dylika stationer. Sedan styrelsen för Sydöstra Sveriges svinstamkontrollstation i Öllsjö, Kristianstads län, hos lantbruksstyrelsen anmält, att stationen kunde ställas till svinstamkontrollens förfogande senast den 1 augusti 1953, uppsade lantbruksstyrelsen den 5 maj samma år det med bolaget tecknade kontraktet rörande nyttjanderätten till kontrollstationen i Åstorp. Därvid utgick lantbruksstyrelsen från att verksamheten därstädes skulle kunna upprätthållas intill kontraktstidens utgång två år efter uppsägningen. Jordbrukarna visade emellertid större intresse för inrättandet av egna kontrollstationer än som vid nämnda tidpunkt kunde förutses. Den 1 januari 1954 ställde sålunda styrelsen för Västra Sveriges svinstamkontrollstation en i Eskilsryd, Brämhult, Älvsborgs län, inrättad kontrollstation till svinstamkontrollens förfogande. Till följd härav blev det efter nämnda tidpunkt icke längre möjligt för lantbruksstyrelsen att anvisa nya kontrollgrupper till kontrollstationen i Åstorp, varför verksamheten där efter hand måste avvecklas. Denna avveckling slutfördes under maj månad 1954, d. v. s. ungefär ett år före kontraktstidens utgång.

I sin skrivelse den 29 mars 1954 har bolaget gjort gällande, att bolaget på grund av att verksamheten vid kontrollstationen i Åstorp avvecklats före utgången av kontraktstiden förorsakats vissa förluster. Enligt kontraktet har nämligen bolaget tillförsäkrats rätt att inlösa alla grisar, som ingår i de till kontrollstationen i Åstorp hänvisade kontrollgrupperna, mot en ersättning motsvarande högst 80 procent av Sveriges lantbruksförbunds medelnotering för smågrisar under den månad, respektive kontrollgrupper inkommit till stationen. Bolaget har under tiden den 1 juli 1952—30 juni 1953, då kontrollstationen var normalt belagd, inköpt grisar för ett nettobelopp av omkring 20 000 kronor. På bruttobeloppet räknat medförde detta en rabatt av 5 037 kronor. När rabatten bortfaller då verksamheten upphör, skulle en årsförlust uppstå för bolaget med motsvarande belopp.

Lantbruksstyrelsen finner det för sin del skäligt, att bolaget gottgöres den förlust, som det åsamkas genom bortfallet av sagda förmån under den del av kontraktstiden, som infaller under tiden den 1 juli 1954—30 juni 1955. Lantbruksstyrelsen upplyser, att under den senaste femårsperioden till svinstamkontrollstationen i Åstorp årligen inkommit i medeltal 380 grisar med ett sammanlagt värde enligt den i kontraktet angivna noteringen av omkring 26 000 kronor. Med hänsyn härtill tillstyrkes, att ersättning utgår till bolaget med det begärda beloppet.

*Riksräkenskapsverket* har intet att erinra mot att bolaget för ifrågavarande ändamål får ersättning av statsmedel med ett belopp av 5 037 kronor. Då ett obetecknat anslag icke kan disponeras efter riksstatsårets utgång, kan

emellertid angivna belopp icke på sätt lantbruksstyrelsen föreslagit anvisas att utgå från det för budgetåret 1953/54 beviljade obetecknade anslaget till diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m. Därest motsvarande anslag för nu löpande budgetår icke lämnar tillgång för beloppets gäldande, torde anslag för ändamålet få utverkas av riksdagen.

*Statskontoret* uttalar, såvitt nu är i fråga, att det icke funnit anledning till erinran mot lantbruksstyrelsens förslag rörande ersättning åt bolaget. Ämbetsverket framhåller dock, att den behållning, som den 30 juni 1954 ännu kvarstod å 1953/54 års anslag till diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m., överförts till budgetutjämningsfonden. Ett ianspråktagande av överskottet på nämnda anslag kan därför, såsom också riksräkenskapsverket framhållit, icke komma i fråga. För att bestrida kostnaden för fullgörande av den i samband med nedläggandet av Åstorpsstationen uppkomna betalningsförpliktelsen bör enligt statskontorets mening icke disponeras andra medel än de, som anvisats under innevarande budgetårs anslag till diverse åtgärder på husdjursavelns område, under vilket medel beräknats för stationens upprätthållande.

*Departementschefen.* Av det anförda framgår, att lantbruksstyrelsen ansett verksamheten vid svinstamkontrollstationen i Åstorp böra nedläggas före utgången av den enligt avtal mellan styrelsen och ifrågavarande bolag överenskomna kontraktstiden. På grund härav har bolaget gått miste om bl. a. förmånen att till ett reducerat pris få inlösa grisar, som ingått i de till kontrollstationen hänvisade kontrollgrupperna. Enligt min mening är det därigenom uppkomna inkomstbortfallet av sådan beskaffenhet, att bolaget bör få ersättning av statsmedel med ett mot detsamma svarande belopp. Mot beräkningen av ersättningens storlek — 5 037 kronor — har jag icke något att erinra. Enligt vad jag under hand inhämtat finnes icke under innevarande budgetårs anslag medel tillgängliga för att täcka ifrågavarande kostnad. Vid sådant förhållande förordar jag, att för ändamålet skall å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 5 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.*  
å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa  
ett anslag av 5 100 kronor.

## G. Lanthushållning i allmänhet

[5] 11. *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening.* Å riksstaten för budgetåret 1954/55 är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett anslag av 915 500 kronor.

*Sveriges utsädesförening* (skr. 16/3 1954) hemställer, att ett belopp av 22 775 kronor skall anvisas å tilläggsstat för att täcka kostnader för ökade timlöner åt föreningens arbetare på grund av ett den 9 mars 1954 träffat nytt

kollektivavtal avseende tiden den 1 januari—31 december 1954. Av beloppet utgör 7 171 kronor kostnadsökningar under tiden den 1 januari—30 juni 1954 och 15 604 kronor dylika ökningar under tiden den 1 juli 1954—30 juni 1955.

Föreningen framhåller, att den vid uppgörandet i juli 1952 och 1953 av de budgetförslag, som låg till grund för dess anslagsäskanden för budgetåren 1953/54 och 1954/55, räknade med oförändrade löner under anslagsperioderna i fråga åt föreningens timavlönade arbetare. Enligt kollektivavtalet i mars 1954 höjdes emellertid timlönerna med i medeltal 11,6 öre. Vid beräkningen av de därigenom ökade kostnaderna har hänsyn ej tagits till utgiftsökningen vid de verksamhetsgrenar, som bekostas av andra medel än statsmedel, nämligen den del av kontrollbyråns verksamhet, som gäller kontroll av Svenska utsädesaktiebolagets saluförda produkter, den del av de kemiska och cereala laboratoriernas verksamhet, som rör analyser åt främmande uppdragsgivare, samt den förädlingsverksamhet med nya kulturväxter, som bekostas av enskilda intressenter. Ej heller ingår utgiftsökningen på grund av ökade timlöner vid linlaboratoriet, för vars verksamhet särskilt statsanslag utgår, samt lönekostnaderna för personal, som sysselsättes med egentligt jordbruksarbete eller med arbete, bekostat genom särskilda anslag.

Slutligen anför föreningen, att den kostnadsram, som beräknats för budgetåren 1953/54 och 1954/55, icke lämnar rum för ökade utgifter till lönehöjningar. Föreningen vågar icke heller förutsätta, att dess inkomster utöver statsbidraget kommer att överstiga vad som beräknats i statförslaget. Inkomsterna från nyssnämnda verksamhet vid de kemiska och cereala laboratorierna beräknas tvärtom komma att ej oväsentligt minska. Även tilläggsavgiften från Svenska utsädesaktiebolaget beräknas nedgå betydligt på grund av minskad försäljning av utsädesvaror. Även om alla möjligheter till rationalisering av verksamheten tillvaratages, ser sig föreningen därför nödsakad att begära ytterligare medel å tilläggsstat för att täcka utgiftsökningen för lönehöjningar.

*Departementschefen.* De i det föregående angivna kostnadsökningarna å sammanlagt 22 775 kronor har, såsom framgår av den lämnade redogörelsen, föranletts av att nytt kollektivavtal träffats för Sveriges utsädesförenings timavlönade arbetare. Av beloppet avser 7 171 kronor kostnadsökningar under sista hälften av budgetåret 1953/54 och 15 604 kronor sådana ökning- ar under budgetåret 1954/55. Då föreningen bör få dessa merkostnader täckta, förordar jag, att statsbidraget till föreningen skall höjas med motsvarande belopp, i runt tal 22 800 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 22 800 kronor.

## I. Fiskeriväsendet

[6] 10. **Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island.** Under denna anslagsrubrik anvisades för budgetåret 1953/54 ett reservationsanslag av 57 000 kronor. Genom beslut den 5 juni 1953 medgav Kungl. Maj:t (försvarsdepartementet), att en minsvepare ur Karlskronaavdelningen finge samma år tagas i anspråk för att, enligt i kommandoväg meddelade närmare bestämmelser, utgå på en expedition till isländska farvatten, med uppgift tillika att vara bevakningsfartyg för svenskt fiske därstädes. Tillika förklarade Kungl. Maj:t, att särskilda kostnader för expeditionen, såsom kostnader för drivmedel (utom till ankars), av bevakningsuppdraget föranledda kostnader för speciell inredning och utrustning m. m. samt kostnader för av samma uppdrag föranledda skador och förslitning av materielen utöver den normala m. m., skulle bestridas ur förenämnda anslag samt att kostnaderna i övrigt för expeditionen skulle bestridas ur marinens anslag.

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 14/6 1954) hemställer, att ytterligare ett belopp av 13 216 kronor skall ställas till förfogande för det med anslaget avsedda ändamålet. Styrelsen anför, att marinförvaltningen i skrivelse den 3 april 1954 meddelat, att de av ämbetsverket förskotterade kostnaderna för den för nyssnämnda expedition anlidade minsveparen Holmön uppgått till 69 615 kronor 86 öre, varav 35 949 kronor 32 öre för utrustning och reparation samt 33 666 kronor 54 öre för drivmedel (utom till ankars). Till styrelsens förfogande för bestridande av de utav marinförvaltningen förskjutna kostnaderna har stått 56 400 kronor av det för budgetåret 1953/54 anvisade reservationsanslaget. Detta belopp har tillgodoförts marinförvaltningen. För gäldande av kostnaderna erfordras således ytterligare ett belopp av (69 615:86 — 56 400 =) 13 215 kronor 86 öre.

*Föredraganden.* Såsom framgår av den föregående redogörelsen uppgick de kostnader för 1953 års expedition, vilka skulle bestridas ur det för budgetåret 1953/54 anvisade reservationsanslaget å 57 000 kronor till bevakningsfartyg vid Island, till — avrundat — 69 616 kronor. För att täcka dessa kostnader har av nyssnämnda anslag ställts till förfogande ett belopp av 56 400 kronor. För ändamålet bör sålunda i enlighet med fiskeristyrelsens förslag anvisas ytterligare (69 616 — 56 400 =) i runt tal 13 300 kronor. Detta belopp synes böra upptagas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 13 300 kronor.

### J. Skogsväsendet

[7] **Skogsstyrelsen: Avlöningar.** Genom beslut den 9 april 1954 fastställde Kungl. Maj:t, med tillämpning tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, avlöningsstat för skogsstyrelsen, upptagande bl. a. en anslagspost till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, å 6 000 kronor. Kungl. Maj:t föreskrev tillika, att nämnda anslagspost skulle disponeras till arvoden å 1 500 kronor till fyra särskilda styrelseledamöter. Den 21 maj 1954 ställde Kungl. Maj:t det av riksdagen för budgetåret 1954/55 anvisade reservationsanslaget till Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. till skogsstyrelsens förfogande. Kungl. Maj:t förordnade därvid — med ändring av vad tidigare härutinnan stadgats — att skogsstyrelsen från och med den 1 juli 1954 skulle utgöras av en överdirektör och chef samt fem ledamöter.

På därom av skogsstyrelsen i skrivelse den 31 augusti 1954 gjord framställning bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 24 september samma år styrelsen att under innevarande budgetår taga i anspråk ifrågavarande arvodespost för utbetalande av arvoden å 1 500 kronor till en var av styrelsens fem ledamöter.

På grund av utökningen från och med den 1 juli 1954 av antalet ledamöter i skogsstyrelsen från fyra till fem torde den i styrelsens avlöningsstat för innevarande budgetår upptagna posten till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, böra tillföras ett belopp motsvarande arvodet till ytterligare en ledamot eller 1 500 kronor. Medelsanvisningen synes lämpligen böra ske i den formen, att medgivande lämnas att överskrida arvodesposten med nämnda belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att den i avlöningsstaten för skogsstyrelsen upptagna anslagsposten till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, må för budgetåret 1954/55 överskridas med 1 500 kronor.

[8] **12 a. Statens skogsmästarskola: Byggnadsarbeten.** Å riksstaten för budgetåret 1953/54 anvisades under förevarande anslagsrubrik ett reservationsanslag av 131 000 kronor. Av detta belopp avsågs 31 000 kronor till reparation av rektorsbostaden och andre lärarens bostad, 65 000 kronor till omläggning av värmecentralen samt 30 000 kronor till iståndsättande av herrgårdsbyggnadens bottenvåning och upprustning av stallflyglarna. Vidare anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för samma budgetår 48 800 kronor till vissa merkostnader i samband med ifrågavarande byggnadsarbeten. Således uppräknades det för reparation av rektors- och lärarbostäderna avsedda beloppet med 32 000 kronor till 63 000 kronor samt det för ombyggnad av herrgårdens bottenvåning och upprustning av stallflyglarna avsedda beloppet med 16 800 kronor till 46 800 kronor.



Styrelsen för statens skogsmästarskola (skr. 11/11 1954) hemställer, att å tilläggsstat för innevarande budgetår skall anvisas ytterligare ett belopp av 35 200 kronor till vissa av de i det föregående angivna byggnadsföretagen. Styrelsen framhåller att byggnadernas höga ålder — de har i huvudsak uppförts under åren 1770 till 1780 — varit en i hög grad bidragande orsak till svårigheten att göra en fullt tillförlitlig uppskattning av ombyggnads- och reparationskostnaderna. Byggnadsarbetena har emellertid nu fortskridit så långt, att det blivit möjligt att närmare överblicka dessa. Sålunda uppskattas numera kostnaderna för reparation av rektors- och lärarbostäderna till 80 800 kronor, vilket belopp med 17 800 kronor överstiger de för detta ändamål anvisade medlen. Till omläggning av värmecentralen erfordras 80 700 kronor eller 15 700 kronor mer än som ursprungligen upptagits för ändamålet. Iståndsättandet av herrgårdsbyggnaden och östra stallflygeln beräknas draga en kostnad av sammanlagt 46 000 kronor. För dessa arbeten har tidigare beräknats 46 800 kronor. Slutligen upptages en post å 2 500 kronor till oförutsedda utgifter för ej avslutade arbeten. Merkostnaderna för de byggnadsarbeten, vartill medel anvisats för budgetåret 1953/54, uppgår således till  $(17\ 800 + 15\ 700 - 800 + 2\ 500 =)$  35 200 kronor.

Statskontoret anför, att vissa i framställningen avsedda kostnader, t. ex. för installation av varmvattenberedare m. m. i värmecentralen, synes avse sådana ändamål, som borde ha medtagits i den ursprungliga ombyggnadsplanen. Då emellertid samtliga anläggningsarbeten, för vilka medel nu begäres, redan slutförts, torde det vara erforderligt, att anslag för täckande av de uppkomna merkostnaderna äskas av riksdagen. Innan återstående arbeten vid skolan — närmast avseende vindsvåningen i östra flygeln — igångsättes, torde enligt ämbetsverket noggranna kostnadsberäkningar böra utföras och anslagsfrågan underställas riksdagen.

Departementschefen. Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen har ifrågakvarande byggnadsarbeten visat sig draga en merkostnad av 35 200. Med hänsyn till att dessa arbeten till huvudsaklig del redan slutförts, tillstyrker jag, att medel för ändamålet skall anvisas redan å tilläggsstat för innevarande budgetår. Mot kostnadsberäkningen har jag icke något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsmästarskola: Byggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 35 200 kronor.

## L. Rikets allmänna kartverk

[9] 3. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m. Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisades under förevarande anslagsrubrik ett reservationsanslag av 220 000 kronor. Anslaget avsågs för reparation m. m. av det kartverket tillhöriga flygplanet SE — KAG, som våren

1952 störtade i Södra Björköfjärden i Stockholms län. Beträffande beräkningen av de utav haveriet föranledda kostnaderna torde få hänvisas till prop. 1953: 2, bil. 8, sid. 38 och 39.

*Rikets allmänna kartverk* (skr. 4/9 1954) hemställer, att å tilläggsstat för innevarande budgetår skall anvisas 64 000 kronor till vissa merkostnader, som uppstått i samband med reparationen av ifrågavarande flygplan.

Kartverket anför, att reparationen av flygplanet tagit längre tid än beräknat och kunnat slutföras först i början av år 1954. Orsaken härtill har bl. a. varit svårigheten att erhålla reservdelar från Frankrike samt arbetsbelastningen vid centrala flygverkstaden i Västerås. Härigenom har kostnaderna för hyra av annat flygplan blivit högre än kartverket ursprungligen räknat med. Reparationskostnaderna har ej heller kunnat hållas inom den preliminärt beräknade ramen. Kostnaderna för bärgning och reparation samt för hyra av flygplanet har således uppgått till i runt tal 264 000 kronor. På grund av den stora efterfrågan på flygbilder har kartverket även under sommaren 1954 hyrt ett annat flygplan. För den översyn av motorerna till detta plan, vilken det åligger kartverket att utföra, upptogs i de ursprungliga kostnadskalkylerna ett belopp av 20 000 kronor. Dessa kostnader, vilka alltjämt uppskattas till sistnämnda belopp, har ännu icke debiterats ämbetsverket.

De totala kostnaderna i samband med haveriet uppskattas således till omkring (264 000 + 20 000 =) 284 000 kronor eller till 64 000 kronor mer än det för ändamålet å tilläggsstat anvisade anslaget. Ifrågavarande kostnader har, med undantag av det ännu ej debiterade beloppet å 20 000 kronor för motoröversynen, av kartverket förskotterats från det för innevarande budgetår till Kartarbeten m. m. anvisade reservationsanslaget å 1 145 000 kronor. För att kartverkets arbeten under budgetåret 1954/55 skall kunna fullföljas i avsedd omfattning är det nödvändigt, att detta anslag tillföres ett belopp, motsvarande nyss angivna merkostnader å 64 000 kronor.

*Föredraganden.* Av i kartverkets framställning närmare angivna orsaker har kostnaderna i samband med reparationen av ifrågavarande flygplan blivit avsevärt högre än beräknat. Dessa merkostnader, 64 000 kronor, har till större delen av kartverket förskotterats från det för innevarande budgetår till kartarbeten m. m. anvisade reservationsanslaget. För att icke den med detta anslag avsedda verksamheten skall behöva inskränkas, synes det erforderligt att tillföra anslaget ett mot merkostnaderna svarande belopp. Då jag icke har något att erinra mot den av kartverket gjorda kostnadsberäkningen, tillstyrker jag således, att å tilläggsstat för innevarande budgetår skall anvisas ett anslag av 64 000 kronor såsom täckning för ifrågavarande kostnader.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk*: Kartarbeten m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 64 000 kronor.

**N. Diverse**

[10] 16. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Under åberopande av vad jag denna dag anført vid anmälan i statsverkspropositionen av anslag till förevarande ändamål (IX ht p. 233) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Nils Grass*



## Egentliga statsutgifter

### Tionde huvudtiteln

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

### H. Diverse

#### [1] 14. Kostnader för företagsräkning

År 1950 fattade riksdagen beslut om anordnande av en företagsräkning, för vilken kostnaderna preliminärt uppskattades till 1,8 miljon kronor. Efter vissa förberedelsearbeten beräknade kommerskollegium kostnaderna till 2,5 miljoner kronor. Vid anmälan av ärendet i proposition nr 97/1951 anförde emellertid departementschefen, att arbetet borde läggas upp så att den från början angivna kostnadsramen, 1,8 miljon kronor, ej väsentligt överskreds; härvid inräknades ej de löneförhöjningar, vilka tillkom som en ofrånkomlig fördyrande faktor. Riksdagen, som biföll propositionen, underströk (SU nr 105, r. skr. nr 190), att största sparsamhet måste iakttagas vid arbetets utförande.

Till kostnader för företagsräkning har medel anvisats för budgetåren 1950/51—1953/54 i form av reservationsanslag under tionde huvudtiteln; härjämte har 30 000 kronor utgått från anslag under tolfte huvudtiteln i anledning av de från och med den 1 januari 1952 genomförda löneförhöjningarna.

För 1950/51 anvisades 173 200 kronor, varav 9 000 kronor avsåg löneförhöjningar. För 1951/52 anvisades 860 000 kronor, varav viss del avsåg löneförhöjningar; och för 1952/53 600 000 kronor, vari förutom löneförhöjningar ingick ett belopp å 16 000 kronor för icke förutsedda utgifter. För 1953/54 anvisades 569 000 kronor. Vid anmälan av detta anslag anförde departementschefen (X ht 1953 s. 180), att totalkostnaderna för företagsräkningen därmed skulle uppgå till 2 232 200 kronor och sålunda överstiga den ursprungliga kostnadsramen å 1,8 miljon kronor. Då emellertid en närmare genomgång givit vid handen att överskridandet helt betingats av inträdda pris- och löneförhöjningar, godtogs medelsberäkningen. Riksdagen gjorde ingen erinran (SU nr 10, p. 96; r. skr. nr 10).

Ursprungligen beräknades företagsräkningen vara slutförd med utgången av budgetåret 1953/54. På framställning av kommerskollegium medgav Kungl. Maj:t den 30 juni 1954, att arbetet fick slutföras under tiden 1/7—30/11 1954 med anlåtande av 184 000 kronor av befintlig reservation å anslaget.

*Kommerskollegium* (skr. 1/11 1954) hemställer, att för budgetåret 1954/55 anvisas ett reservationsanslag av 194 800 kronor till Kostnader för företagsräkning. Till stöd för sin hemställan anför kollegium i huvudsak följande.

När kollegium beräknade att företagsräkningen skulle kunna slutföras med utgången av november 1954 återstod ännu större delen av jämförelsen mellan primärmaterialet för företagsräkningen och kollegiets årliga industristatistik. Först sedan detta arbete nu avslutats har det blivit möjligt att upprätta definitiva kalkyler beträffande tidsåtgång och kostnader för de olika återstående arbetsmomenten. Kollegium beräknar nu, att företagsräkningen icke kan slutföras förrän vid utgången av innevarande budgetår. Vid denna tidpunkt väntas emellertid berättelsen om företagsräkningen föreligga i slutligt korrektur. För närmare kännedom om arbetsplanen torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Den totala kostnaden för budgetåret 1954/55 beräknar kollegium till sammanlagt 381 000 kronor med följande fördelning.

1. Personal .....	202 000
2. Städning, lyse m. m. ....	5 000
3. Skrivmaterialier m. m. ....	14 000
4. Maskinbearbetning .....	114 000
5. Tryckning .....	46 000

---

Summa kronor 381 000

Då reservationen å tidigare anvisade anslag den 1 juli 1954 uppgick till ca 186 200 kronor, varav 184 000 kronor redan ställts till kollegiets disposition, skulle till täckande av kostnaderna erfordras ytterligare 194 800 kronor.

Härmed skulle de totala kostnaderna för företagsräkningen uppgå till 2 397 000 kronor, fränsett det över tolfte huvudtiteln särskilt anvisade belopp

pet å 30 000 kronor till löneförhöjningar. Enligt en av collegium verkställd utredning utgör emellertid ca 644 400 kronor av förenämnda belopp kostnader för löne- och prisförhöjningar jämte vissa oförutsedda utgifter. Omräknat till löne- och prisnivån 1949—1950 skulle de sammanlagda kostnaderna för företagsräkningen uppgå till omkring 1 752 600 kronor, sålunda ca 47 400 kronor mindre än den ursprungligen fastställda kostnadsramen å 1,8 miljon kronor.

#### *Departementschefen*

Den omständigheten att företagsräkningen ej hunnit slutföras inom beräknad tid är, enligt vad kommerskollegium framhållit, främst orsakad av att bearbetningen av primärmaterialen visat sig mera tidskrävande än som från början kunnat förutses. Den försening med företagsräkningens färdigställande som inträtt är i och för sig beklaglig, och jag förutsätter att kommerskollegium tillgriper erforderliga åtgärder för att räkningens resultat skall kunna publiceras snarast möjligt.

Hittills har till kostnader för företagsräkningen anvisats sammanlagt 2 232 200 kronor. Kommerskollegium har nu begärt att ytterligare 194 800 kronor anvisas för ändamålet, varigenom totalkostnaden skulle komma att uppgå till 2 427 200 kronor. Detta innebär att utöver den ursprungligen angivna kostnadsramen av 1,8 miljon kronor skulle åtgå ett belopp av 627 200 kronor. Denna merkostnad synes ha betingats väsentligen av inträdda pris- och löneförhöjningar samt i någon mån av icke tidigare förutsedda utgifter. Kostnaderna för företagsräkningen synes i realiteten sålunda ha hållits vid den nivå, som från början förutsatts. Med hänsyn härtill har jag ej någon erinran mot det nu begärda tilläggsanslaget utan förordar att på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisas ett reservationsanslag av 194 800 kronor till Kostnader för företagsräkning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för företagsräkning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 194 800 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Gunnel Ljungar*





## Egentliga statsutgifter

### Elfte huvudtiteln

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

### B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

[1] **Statens rättsläkarstation i Stockholm: Inredning och utrustning.** Under denna rubrik anvisade riksdagen å riksstaten för budgetåret 1948/49 ett reservationsanslag av 374 000 kronor. 1953 års riksdag (skr. nr 162) medgav, att anslaget finge disponeras jämväl under budgetåret 1953/54. Vid utgången av sistnämnda budgetår inestod å anslaget ett belopp av 119 691 kronor 63 öre.

I skrivelse den 19 oktober 1954 har *medicinalstyrelsen* anför, att vissa leveranser för rättsläkarstationens inredning och utrustning av olika anledningar fördröjts och att utgifterna för anskaffningarna icke helt kunnat bestridas under budgetåret 1953/54. Sammanlagda beloppet för sådana leveranser, som icke kunnat likvideras före den 1 juli 1954, uppginge till 40 863 kronor 93 öre. Anslaget borde därför få disponeras jämväl under budgetåret 1954/55.

*Departementschefen.* I anledning av medicinalstyrelsens förslag tillstyrker jag, att av anslaget må under budgetåret 1954/55 disponeras ett belopp av 40 863 kronor 93 öre. Enligt vad jag under hand inhämtat har riksräken-

skapsverket ingen erinran mot ett dylikt förfarande. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att av återstående medel av det på riksstaten för budgetåret 1948/49 uppförda reservationsanslaget till *Statens rättsläkarstation i Stockholm: Inredning och utrustning* må under budgetåret 1954/55 disponeras ett belopp av 40 863 kronor 93 öre.

[2] 37 a. **Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Merkostnader för uppförande av ett personalbostadshus.** Till uppförande av ett personalbostadshus på Salbohed har 1952 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisat ett reservationsanslag av 25 100 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1954 har *byggnadsstyrelsen* anfört:

Genom beslut den 9 maj 1952 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att låta uppföra ifrågavarande personalbostadshus samt ställde det anvisade anslaget till styrelsens förfogande. Samtidigt föreskrev Kungl. Maj:t, att vid utgången av budgetåret 1951/52 förefintliga behållningar å reservationsanslagen till Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Ombyggnad av rättarbostad m. m. samt Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Renoveringsarbeten m. m. skulle tillföras det nya anslaget. Behållningarna uppgick till resp. cirka 25 900 kronor och 4 000 kronor. Tillgängliga medel för uppförande av personalbostadshuset utgjorde alltså (25 100 + 25 900 + 4 000) 55 000 kronor. Sistnämnda summa motsvarar den för ändamålet beräknade kostnaden enligt prisläget sommaren 1950.

Uppförandet av bostadshuset kunde med hänsyn till det under sommaren 1953 rådande förbudet att utlägga nya entreprenader icke påbörjas förrän i början av september månad. Arbetet är numera i huvudsak avslutat. Den sedan sommaren 1950 inträffade allmänna byggnadskostnadsstegringen uppgår till 35 procent eller i runt tal 19 000 kronor. Med hänsyn till tiden för arbetets färdigställande bör medel till merkostnadernas bestridande anvisas å tilläggsstat för budgetåret 1954/55.

*Departementschefen.* Under den tid, som förflutit efter det ifrågavarande personalbostadshus kostnadsberäknades, har inträffat väsentliga stegringar av byggnadskostnaderna. I den mån kostnadsökningen för detta byggnadsföretag icke kan inrymmas inom ramen för redan anvisat belopp, bör ytterligare medel ställas till förfogande.

Med hänsyn härtill och då byggnadsstyrelsens beräkning icke givit mig anledning till erinran föreslår jag, att ett särskilt reservationsanslag, benämnt Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Merkostnader för uppförande av ett personalbostadshus å 19 000 kronor uppföres å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måte föreslå riksdagen

att till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Merkostnader för uppförande av ett personalbostadshus* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 19 000 kronor.

[3] **Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar.** Under den i centrala sjukvårdsberedningens avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har för innevarande budgetår beräknats 11 500 kronor för vissa standardiserings- och granskningsuppgifter.

*Centrala sjukvårdsberedningen* (skr. 2/10 1954) har hemställt om anvisande å tilläggsstat för budgetåret 1954/55 av ytterligare 8 500 kronor för nyssnämnda ändamål. Beredningen anför i huvudsak följande.

Arbetet med utrustningsgranskningen har ökat år från år i takt med bl. a. utbyggnaden av sjukhusväsendet. För budgetåren 1952/53 och 1953/54 avsåg granskningarna utrustningar till ett värde av cirka 3,5 resp. 3,2 miljoner kronor, och de resulterade i att nedskärningar kunde föreslås av äskade belopp med cirka 250 000 resp. 410 000 kronor. För innevarande budgetår torde beredningen icke utan personalökning kunna behandla för granskning och yttrande överlämnade utrustningsärenden. Redan under budgetårets första tre månader har till beredningen överlämnats granskningsuppdrag till ett utrustningsvärde av cirka 7 miljoner kronor. För att kunna handlägga dessa ärenden har anställts bl. a. en tillfällig befattningshavare med arvode enligt 23 löneklassen. Det för utrustningsgranskning tillgängliga beloppet, från vilket ersättningar även utbetalas till vissa prissakkunniga, måste till följd härav höjas för innevarande budgetår.

*Statskontoret* har i utlåtande över framställningen förklarat sig ej ha något att erinra mot bifall till densamma.

*Departementschefen.* I årets statsverksproposition (XI, p. 136) har jag föreslagit en höjning av det för ifrågavarande standardiserings- och granskningsuppgifter avsedda beloppet för budgetåret 1955/56 med 6 000 kronor. Jag anser mig böra tillstyrka en motsvarande höjning av det för innevarande budgetår anvisade beloppet. På grund härav bör beredningens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal få överskridas med 6 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för centrala sjukvårdsberedningen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1954/55 överskridas med högst 6 000 kronor.

### C. Alkoholistvård m. m.

[4] 3 a. **Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Inventarier till samlingslokal.** I skrivelse den 24 september 1954 har *styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes* hemställt om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1954/55 av 271 000 kronor för inventarieanskaffning samt vissa byggnadsarbeten. Styrelsen anför:

För budgetåret 1953/54 (prop. nr 172/53) anvisades 390 000 kronor för anordnande av en ny samlingslokal vid anstalten. Byggnaden torde kunna tagas i bruk i början av 1955. Enligt vad som inhämtas från byggnads-

styrelsen har vid kostnadsberäkningen av byggnaden icke medtagits utgifterna för erforderliga inventarier. Kostnaden för dessa har i samråd med byggnadsstyrelsen beräknats till 25 000 kronor, varav 12 000 kronor till möbler, 1 200 kronor till gardiner, 3 000 kronor till elektrisk armatur och 8 800 kronor till scenanordningar. Ur vårdsynpunkt är det synnerligen angeläget, att den nya byggnaden snarast möjligt kommer till användning.

Den allmänna byggnadsplanen för anstalten, som f. n. utarbetas av byggnadsstyrelsen, berör icke byggnadsbehovet för anstaltens jordbruk. Emellertid har byggnadernas ålder och den fortgående mekaniseringen i allt högre grad aktualiserat kravet på tidsenliga lokaler även för jordbrukets del. Yrkesinspektionen har nyligen påyrkat ombyggnad av befintlig verkstadsbyggnad (smedja, reparationshall, snickeri m. m.) ävensom påtalat avsaknaden av erforderliga personallokaler i djurstallarna. Behov föreligger vidare av nybyggnader för traktorgarage med tillhörande verkstad, spannmålstork och svinstall. Kostnaden har beräknats för om- och tillbyggnad av verkstadsbyggnaden till 135 000 kronor, för anordnande av personallokaler för djurskötarna till 53 000 kronor samt för uppförande av ny garagebyggnad till 58 000 kronor. Dessa arbeten bör utföras med det snaraste.

*Centrala sjukvårdsberedningen* har i utlåtande över framställningen gjort vissa erinringar mot den föreslagna inventarieanskaffningen samt framhållit, att ett belopp av högst 17 000 kronor borde vara tillräckligt för anskaffning av erforderlig utrustningsmateriel.

*Byggnadsstyrelsen* framhåller, att styrelsen beträffande jordbrukets byggnader i sin byggnadsplan för anstalten räknat med att åtgärder skall genomföras i den mån så med hänsyn till jordbrukets räntabilitet kan visa sig lämpligt. En förbättring av verkstadslokalerna bör snarast genomföras. För en betydligt enklare tillbyggnad av verkstaden än enligt anstaltens förslag erfordras cirka 150 000 kronor. Även förslagen till de övriga byggnadsobjekten bör göras enklare för att kunna genomföras för angivna kostnader.

*Departementschefen*. I likhet med anstaltsstyrelsen finner jag önskvärt, att den nyuppförda samlingslokalen snarast kan förses med erforderlig inventarieutrustning, så att byggnaden härefter utan dröjsmål kan tagas i bruk. Jag anser mig härvid böra godtaga centrala sjukvårdsberedningens beräkning av medelsbehovet för ändamålet. Det erforderliga beloppet, 17 000 kronor, synes böra anvisas under ett särskilt anslag på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Vad härefter angår de av anstaltsstyrelsen föreslagna byggnadsarbetena för anstaltens jordbruk anser jag, att jordbruksdriftens byggnadsbehov bör komma under bedömande i samband med ställningstagandet till den plan för byggnadsarbeten vid Svartsjöanstalten, som nyligen framlagts av byggnadsstyrelsen och vilken f. n. är föremål för remissbehandling. Jag kan därför icke nu förorda medelsanvisning för ifrågavarande byggnadsåtgärder.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Inventarier till samlingslokal å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55* anvisa ett reservationsanslag av 17 000 kronor.

[5] Ersättning för driftförluster vid erkända alkoholistanstalten Kalbo. I skrivelse den 21 juni 1954 har styrelsen för alkoholistanstalten Kalbo anhållit om statsbidrag till täckande av uppkomna driftunderskott vid anstalten för budgetåren 1952/53 och 1953/54 med tillhoppa 33 145 kronor 21 öre samt ett beräknat underskott för budgetåret 1954/55 med 29 854 kronor 79 öre. Styrelsen anför.

Anstaltens räkenskaper för år 1952 utvisar ett underskott av 19 528 kronor 55 öre. I väsentliga delar har de verkliga inkomsterna nämnda år understigit de i driftstaten beräknade, samtidigt som utgifterna av mellankommande omständigheter överstigit de i staten upptagna. Bidragande orsaker härtill är dels den omständigheten, att driftbidragen beräknats från det anstalten öppnades den 9 maj 1952, under det att anstalten fått vidkännas kostnader för bl. a. personalens löner från den 14 mars samma år, dels ock det mindre antalet vård dagar, innan anstalten blivit fullbelagd.

Vid uppgörandet av 1953/54 års statförslag hade anstalten varit i verksamhet alltför kort tid för att kunna framlägga en hållbar driftkostnadsberäkning. Bokslutet för år 1953 utvisar ett underskott av 13 616 kronor 66 öre. Oförutsedda kostnader för fastighetens och inventariernas underhåll, ett stegrad lönekonto m. m. har bidragit till underskottets uppkomst.

För budgetåret 1954/55 belastas utgiftsstaten med bl. a. fortlöpande avgifter till statens pensionsanstalt, vilka utgifter ej torde kunna täckas trots maximalt garanti- och beläggningsbidrag.

*Socialstyrelsen* anför i utlåtande över framställningen, att det ogynnsamma driftutfallet för år 1952 nödvändiggjort för anstalten att ordna tillfälliga banklån. Kostnaden härför har i sin tur bidragit till att höja anstaltens utgifter och i motsvarande mån försämra driftresultatet. Bland utgifterna under år 1954 har anstalten nödgats upptaga pensionsavgifter för personalen för åren 1952, 1953 och 1954 med tillhoppa 16 700 kronor. Styrelsen, som icke har någon erinran mot anstaltens räkenskaper för åren 1952 och 1953 och beräkningarna för 1954, tillstyrker, att ersättning för driftförlusterna tillerkännes anstalten med högst 63 000 kronor. Lämpligast vore, om ersättningen kunde utgå redan under innevarande budgetår, exempelvis från förslagsanslaget till Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.

*Statskontoret* tillstyrker, att anstalten erhåller ett särskilt bidrag av statsmedel till täckande av driftförlusterna under åren 1952—1954 med högst 57 000 kronor, vilket skulle medge avlyftande av det tillfälliga banklån å 30 000 kronor, som anstalten upptagit för att balansera förlusterna för åren 1952 och 1953, samt täcka uppkommande underskott för år 1954 intill 27 000 kronor. Vid uppgörandet av staten för sistnämnda år synes ej ha räknats med ett tilläggsbidrag å 4 884 kronor, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 10 september 1954 skulle tilldelas anstalten för merkostnader med anledning av ändrad dyrortsgruppering. För ändamålet torde böra anvisas särskilt anslag å tilläggsstat för innevarande budgetår.

*Departementschefen.* Kalboanstalten har alltsedan tillkomsten år 1952 åsamkats betydande årliga driftunderskott, oaktat anstalten åtnjutit högsta

möjliga statsbidrag till driften. Vid anmälan av anslagen å driftbudgeten för budgetåret 1955/56 under elfte huvudtiteln har jag tidigare denna dag föreslagit en höjning av driftbidragen till de erkända alkoholistanstalterna. Därest förslaget bifalles, kommer driftbidrag fr. o. m. budgetåret 1955/56 att kunna utgå med så stora belopp, att större driftunderskott framdeles torde kunna undvikas. Däremot synes de föreslagna maximibeloppen för Kalboanstaltens del icke giva utrymme för ett täckande av de redan uppkomna förlusterna. Med hänsyn härtill och då nämnda anstalts likviditet f. n. är mycket hårt ansträngd, anser jag mig böra förordna, att anstalten nu i särskild ordning tillerkännes ersättning av statsmedel för dessa förluster. Jag föreslår, att ersättningen skall utgå med 33 145 kronor för förlusterna under åren 1952 och 1953 ävensom med ett belopp, motsvarande det framdeles styrkta, verkliga driftunderskottet för år 1954, dock högst 29 855 kronor. Medlen synes böra få utbetalas till anstalten från det å riksstaten för innevarande budgetår anvisade förslagsanslaget till Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

a) att erkända alkoholistanstalten Kalbo må för täckande av driftförluster under åren 1952—1954 komma i åtnjutande av statsbidrag med högst 63 000 kronor;

b) att ifrågavarande statsbidrag må bestridas från det för budgetåret 1954/55 anvisade förslagsanslaget till Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.

## E. Polisväsendet

### [6] Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar

Enligt en av riksräkenskapsverket företagen granskning av anslagsförbrukningen hos statspolisen under budgetåret 1952/53 har framkommit, att den under avlöningsanslaget till statspolisintendenten m. fl. upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för nämnda budgetår synes ha överskridits med 28 183 kronor 21 öre.

I skrivelse den 25 februari 1954 har *statspolisintendenten* — med förmälan, att nämnda överskridande synes ha sin grund i att ifrågavarande anslagspost under budgetåret blivit i en icke förutsedd omfattning belastad med sådana utgifter, som avsåges i Kungl. Maj:ts cirkulär den 15 maj 1952 angående överskridande av vissa poster i avlöningsstaterna — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte låta bero vid den i ärendet sålunda avgivna förklaringen.

*Riksräkenskapsverket* har i ett den 17 mars 1954 avgivet utlåtande förklarat sig icke ha något att erinra mot att vid det gjorda överskridandet finge bero men framhållit, att frågan härom torde underställas riksdagen, enär överskridandet icke helt erfordrats av sådana anledningar, som avsåges i det tidigare nämnda cirkuläret.

*Departementschefen.* Under återopande av vad riksräkenskapsverket anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att vid av statspolisintendenten gjort överskriddande av den under anslaget till Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1952/53 upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må bero.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Torsten Jeppsson*





## Egentliga statsutgifter

### Tolfte huvudtiteln

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Lange, anmäler härefter under civildepartementet hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

#### F. Diverse

[1] 7. **Täckning av beräknade kostnader för obekvämetstillägg.** På min hemställan har Kungl. Maj:t den 10 december 1954 beslutat att till riksdagen avlåta proposition angående ersättning för tjänstgöring på obekvämt arbetstid m. m. Under återopande av vad jag i nämnda sammanhang anför hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av beräknade kostnader för obekvämetstillägg* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Ake Skarin*



## Utgifter för statens kapitalfonder

### Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om anslag till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 och anför därvid följande.

[1] 3. Avskrivning å investeringar för ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona—Kristianstad, Karlshamn—Vislanda och Bredåkra—Växjö. Under åberopande av vad chefen för kommunikationsdepartementet tidigare denna dag anfört vid anmälan i årets statsverksproposition av förevarande fråga (bil. 27, avsnitt 5) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avskrivning å investeringar för ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona—Kristianstad, Karlshamn—Vislanda och Bredåkra—Växjö* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 26 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Bengt Resare*



## Kapitalinvesteringar

### Försvarsdepartementet

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler här- efter ett under försvarsdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55.

## IV. Försvarets fonder

### A. Försvarets fastighetsfond

#### Arméns delfond

[1] 6. **Förråd för armén.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25, punkt 7) får jag hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förråd för armén* på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Magnus T. Möller



## Kapitalinvesteringar

### *Socialdepartementet*

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför hans Maj:t  
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-  
nuari 1955.*

#### N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter under socialdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

### V. Statens utlåningsfonder

[1] 2. Lånefonden för bostadsbyggande. Riksdagen har medgivit, att preliminära beslut om lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande, under budgetåret 1954/55 må meddelas intill ett belopp av 550 000 000 kronor (prop. 1954: 1, bil. 26; statsutsk. utl. 1954: 123; rskr. 1954: 294). Vid anmälan tidigare denna dag av frågan om ram för den preliminära långivningen och anslag till lånefonden för bostadsbyggande för budgetåret 1955/56 har jag redogjort för en förnyad beräkning av långivningen under innevarande budgetår.

Enligt denna beräkning kan antagas att under budgetåret 1954/55 kommer att igångsättas 57 000 å 58 000 lägenheter. På grundval härav uppskattas den preliminära långivningen under budgetåret till 590 000 000 kronor, varav 265 000 000 kronor för tertiärlån och 325 000 000 kronor för egna-hemslån och förbättringslån. För avveckling av föreliggande balans av ärenden avseende lån till bostadshus har vidare beräknats, att ramen bör utökas med 160 000 000 kronor, varav 95 000 000 kronor avser tertiärlån och 65 000 000 kronor egna-hemslån.

I anledning av vad sålunda har anförts föreslår jag, att under innevarande

budgetår preliminära beslut om tertiärlån, egnahemslån och förbättringslån skall kunna meddelas med ytterligare högst 200 000 000 kronor. Preliminära beslut om lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande, bör alltså under budgetåret 1954/55 kunna meddelas intill ett belopp av (550 000 000 + 200 000 000) 750 000 000 kronor.

Förut nämnda igångsättning av nya byggnadsföretag under budgetåret 1954/55 medför att medelsbehovet blir större än som ursprungligen beräknats, sammanhängande med att beviljade egnahemslån i flertalet fall utbetalas i förskott. Vid anmälan av frågan om anslag till lånefonden för bostadsbyggande för nästa budgetår har jag uppskattat det ytterligare medelsbehov under innevarande budgetår, som föranledes dels av den nämnda ökade igångsättningen av lägenheter i en- och tvåfamiljshus, dels av en icke förutsedd ökning av färdigställandet av lägenheter under 1953 och 1954, till 95 000 000 kronor. Angivna belopp bör anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1954/55 preliminära beslut om lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande, må meddelas intill ett belopp av 750 000 000 kronor;

b) till *Lånefonden för bostadsbyggande* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 95 000 000 kronor.

## VI. Fonden för låneunderstöd

[2] **Tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet.** Riksdagen har medgivit, att preliminära beslut om lån, som skall utgå från anslaget till tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet, under budgetåret 1954/55 må meddelas intill ett belopp av 167 000 000 kronor. Under nästföregående punkt har jag förordat, att den av riksdagen för innevarande budgetår fastställda ramen för preliminära beslut om lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande, skall ökas från 550 000 000 kronor till 750 000 000 kronor. Härvid har jag förutsatt, att avveckling av en balans av ärenden avseende lån till flerfamiljshus bör ske intill ett belopp av 95 000 000 kronor i tertiärlån. Häremot svarar ett belopp av 60 000 000 kronor i tilläggs lån. Jag föreslår därför, att preliminära beslut om tilläggs lån under budgetåret 1954/55 skall kunna meddelas med ytterligare 60 000 000 kronor, d. v. s. intill ett belopp av (167 000 000 + 60 000 000) 227 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att under budgetåret 1954/55 preliminära beslut om lån, som skall utgå från anslaget till tilläggs lån till



viss bostadsbyggnadsverksamhet, må meddelas intill ett belopp av 227 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Alf Björnelid*



## Kapitalinvesteringar

### *Kommunikationsdepartementet*

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härefter under kommunikationsdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

### III. Statens allmänna fastighetsfond

[1] 15 a. Utökade lokaler för hovrätten över Skåne och Blekinge. Till utökade lokaler för hovrätten över Skåne och Blekinge har riksdagen för budgetåret 1947/48 anvisat 640 000 kr.

I skrivelse den 31 augusti 1954 meddelar *byggnadsstyrelsen*, att det ritningsförslag, som låg till grund för det av 1947 års riksdag anvisade anslaget, i viss utsträckning omarbetats. De planerade två flyglarna har sålunda, enligt ett den 15 juni 1953 upprättat ritningsförslag, ersatts med en tillbyggnad på hovrättsbyggnadens norra sida. Arbetena är kostnadsberäknade till 1 000 000 kr. Skillnaden mellan detta belopp och det anvisade anslaget motsvarar ungefär den sedan anslagsberäkningen inträffade allmänna kostnadsstegringen och förutsättes kunna täckas från anslaget till Merkostnader för vissa byggnadsarbeten. Byggnadsföretaget pågår f. n.

I samband med att de slutliga ritningarna utarbetades, visade det sig angeläget att vidtaga vissa förbättringsarbeten inom den nuvarande hovrättsbyggnaden. Styrelsen hemställde därför i skrivelse den 31 augusti 1953, att ett anslag av 425 000 kr. måtte anvisas för ändamålet. Framställningen för-

anledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Under hänvisning till sistnämnda skrivelse äskar styrelsen nu på nytt anslag för ändamålet.

Av byggnadsstyrelsens skrivelse den 31 augusti 1953 framgår bl. a. följande.

Med hänsyn till den beslutade till- och ombyggnaden av hovrättsbyggnaden har alla mera omfattande underhålls- och förbättringsarbeten uppskjutits. Någon genomgripande översyn av byggnadens inre har för övrigt inte verkställts, sedan den togs i bruk. Rätt omfattande arbeten måste därför nu vidtagas. Byggnadsstyrelsen erinrar om att byggnaden uppfördes år 1918 och att då på grund av rådande krisförhållanden undermålig materiel i viss utsträckning synes ha kommit till användning. Detta har medfört, att stora skador uppstått på ledningar och golv m. m. Värmesystemet är därjämte underdimensionerat och därför oekonomiskt. Eftersom såväl rörledningar som radiatorer är angripna av rost, måste systemet helt utbytas. Den elektriska utrustningen och ventilationssystemet måste även förnyas. Det är därjämte nödvändigt att i vissa fall lägga om golven. Nämnda arbeten medför, att efterläggningar och ommålning av samtliga utrymmen i byggnaden blir erforderliga. I samband med att dräneringsledningar anordnas för tillbyggnaden, bör även den äldre fastigheten effektivt dräneras.

Kostnaderna för dessa arbeten beräknar byggnadsstyrelsen till 425 000 kr., varav 100 000 kr. avser omläggning av värme-, ventilations- och sanitetsanläggningarna, 90 000 kr. omläggning av de elektriska ledningarna, 180 000 kr. diverse byggnadsarbeten samt 55 000 kr. ritningar, kontroll och oförutsedda kostnader. Arbetena bör av praktiska och ekonomiska skäl utföras i samband med tillbyggnaden av hovrättsbyggnaden.

*Departementschefen.* Såsom nämnts i det föregående har arbetena med tillbyggnaden för hovrätten i Malmö numera kommit igång. Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att i samband med tillbyggnaden en upprustning av gamla hovrättsbyggnaden skall företas. Jag har ingenting att erinra mot detta förslag, då det i alla fall inom en nära framtid synes bli nödvändigt genomföra upprustningen. Den medför emellertid ett ytterligare medelsbehov om 425 000 kr., vilket belopp lämpligen bör anvisas som förstärkning av det tidigare beviljade anslaget.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utökade lokaler för hovrätten över Skåne och Blekinge* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 425 000 kr.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Gösta Kahm*

## Kapitalinvesteringar

### Jordbruksdepartementet

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

### III. Statens allmänna fastighetsfond

#### [1] Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök

Å riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisades till Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan ett investeringsanslag av 84 600 kronor. Av detta belopp avsågs 32 000 kronor till kostnaderna för bl. a. vinterboning av maskintekniska institutionens östra vingparti (kapitalbudgeten 1948, jordbruksdepartementet, s. 3—7; rskr. 309). Den 1 december 1954 hade av sistnämnda belopp ännu icke disponerats 2 922 kronor 57 öre. Vidare anvisade 1950 års riksdag under rubriken Ytterligare byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök för budgetåret 1950/51 ett investeringsanslag av 77 000 kronor. Detta anslag avsågs för omläggning av taket på maskintekniska institutionens verkstadsbyggnad samt för förbättring av värmeisoleringen och ventilationsanordningarna inom byggnaden (prop. 1950: 119; rskr. 145). Å sistnämnda anslag förefanns den 1 december 1954 en odisponerad behållning av 6 461 kronor 35 öre.

*Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 8/3 1954) hemställer — på därom av föreståndaren för maskintekniska institutionen i skrivelse den 24 februari 1954 till styrelsen gjord framställning

-- om bemyndigande att för isolering med brandhärdigt material av ett såsom uppställningsplats för traktorer disponerat utrymme i nämnda institution till ett belopp av 3 000 kronor få disponera behållningen å nyss angivna för budgetåret 1950/51 anvisade investeringsanslag. Av föreståndarens skrivelse inhämtas, att brandinspektören förklarar, att lokalen icke får användas för här avsett ändamål, därest den icke beklädes med brandsäkert material. Enligt infordrat anbud har kostnaderna härför beräknats till 6 000 kronor. Vidare framgår av skrivelsen, att det belopp av 2 922 kronor 57 öre, som icke disponerats under det till vissa byggnadsarbeten vid högskolan för budgetåret 1948/49 anvisade investeringsanslaget, ansetts kunna tagas i anspråk för ändamålet. Kostnaderna skulle alltså till ett belopp av  $(3\ 000 + 2\ 922:57 =)$  5 922 kronor 57 öre kunna täckas av behållningar å nämnda investeringsanslag. Vad därutöver erfordras torde enligt föreståndaren kunna bestridas av medel, som institutionen disponerar över ur anslaget till institutioner och samlingar.

*Riksräkenskapsverket* uttalar, att frågan om disposition för ifrågavarande ändamål av besparingar å de för budgetåren 1948/49 och 1950/51 anvisade investeringsanslagen till vissa byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan enligt ämbetsverkets mening måste underställas riksdagens prövning. Dessa anslag är nämligen av riksdagen anvisade för andra ändamål än det, som avses med föreliggande framställning.

*Departementschefen.* Såsom framgår av den i ärendet lämnade redogörelsen är det oundgängligen nödvändigt, att den för ifrågavarande ändamål avsedda lokalen sättes i sådant skick, att den tillfredsställer de krav, som ur brandsäkerhetssynpunkt kan ställas på densamma. Jag är därför beredd tillstyrka, att erforderliga medel ställes till förfogande för ändamålet. Ett lämpligt förfaringssätt synes därvid vara att disponera de behållningar, som förefinns å de i det föregående angivna, till vissa byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan för budgetåren 1948/49 och 1950/51 anvisade investeringsanslagen. Såsom riksräkenskapsverket anfört synes emellertid dessa anslag icke utan riksdagens medgivande kunna användas för att täcka nu ifrågavarande kostnader. Dessa har beräknats till 6 000 kronor. Mot denna beräkning har jag intet att erinra. I första hand bör enligt min mening för ändamålet tagas i anspråk det belopp av 2 922 kronor 57 öre, som ännu icke disponerats av det för budgetåret 1948/49 anvisade investeringsanslaget. Resten av kostnaderna synes böra täckas med anlåtande av behållningen å det för budgetåret 1950/51 anvisade investeringsanslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att till täckande av kostnaderna för ifrågavarande ändamål må intill ett belopp av högst 6 000 kronor disponeras de i det föregående angivna behållningarna under dels det till Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan för budgetåret 1948/49 anvisade investeringsanslaget av 84 600 kronor, dels

ock det till Ytterligare byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök för budgetåret 1950/51 anvisade investeringsanslaget av 77 000 kronor.

[2] 30. Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut

*Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* (skr. 7/4 och 16/9 1954) hemställer om ett anslag av 123 000 kronor för iordningställande av en genom eldsvåda den 29 oktober 1953 brand- och vattenskadad byggnad vid institutet, inrymmande restauranglokaler. Styrelsen anför, att skadorna å byggnaden, vilken i enlighet med givna direktiv icke är brandförsäkrad, är av sådan omfattning, att bjälklag och takstol i icke ringa utsträckning måste utbytas. Vissa bjälklag är dessutom så svårt angripna av husbock, att de måste ersättas med nya. På institutsstyrelsens föranstaltande har förslag utarbetats till byggnadernas iordningställande. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att byggnadsstyrelsen, som i huvudsak icke haft något att erinra mot detta förslag, beräknat kostnaderna för erforderliga arbeten till 123 000 kronor. Av detta belopp avses 15 000 kronor för utbyte av bjälklag, som angripits av husbock. Sedermera har byggnadsstyrelsen i en den 17 juni 1954 dagtecknad promemoria beräknat kostnaderna för de arbeten, som är oundgängligen nödvändiga för reparation av byggnadens brandskadade partier, till 85 000 kronor.

*Riksräkenskapsverket* anför, att medel för reparation och ombyggnad av den brandskadade byggnaden bör anvisas under investeringsanslag för statens allmänna fastighetsfond. I avvaktan på att frågan härom prövas av riksdagen, bör enligt ämbetsverket kostnaderna för omedelbart erforderliga åtgärder för byggnadens återställande efter branden kunna förskjutas från förslagsanslaget till oförutsedda utgifter. Då byggnaden icke är redovisad å fastighetsfonden, bör byggnadsstyrelsen få i uppdrag att avgiva förslag angående de värden, varmed byggnaden bör upptagas till redovisning å nämnda fond, sedan ombyggnadsarbetena avslutats.

*Departementschefen.* Jag torde få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1954 ställt ett belopp av högst 85 000 kronor till institutsstyrelsens förfogande till kostnaderna för de arbeten, som ansetts oundgängligen nödvändiga för reparation av ifrågavarande byggnad. Beloppet har anvisats från förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

De sammanlagda kostnaderna för iordningställande av byggnaden har av byggnadsstyrelsen uppskattats till 123 000 kronor. Av detta belopp avses 15 000 kronor för utbyte utav vissa av husbock angripna bjälklag. Då jag anser det angeläget, att den brandskadade byggnaden snarast iordningställes är jag beredd tillstyrka, att särskilt anslag härför beräknas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Det synes emellertid tillräckligt, att utöver det

belopp av 85 000 kronor, som förskottsvis anvisats från anslaget till oförutsedda utgifter, 15 000 kronor ställes till förfogande för utbyte av nyssnämnda bjälklag, eller således tillhopa 100 000 kronor. Vid bifall härtill torde beloppet å 85 000 kronor få tillgodoföras anslaget till oförutsedda utgifter. Då ifrågavarande byggnad, såsom riksräkenskapsverket anført, icke är redovisad å fastighetsfonden, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av byggnadsstyrelsen fastställa det värde, varmed byggnaden bör upptagas till redovisning å nämnda fond, sedan ombyggnadsarbetena slutförts.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

### [3] 33. Byggnadsarbeten vid skogshögskolan

För innevarande budgetår är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett investeringsanslag av 481 400 kronor. Av detta belopp avses 435 000 kronor för uppförande av ny elevbyggnad vid Garpenberg.

Sedan Kungl. Maj:t den 23 april 1954 anbefallt byggnadsstyrelsen att i samråd med styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut utarbeta slutliga ritningar till ifrågavarande elevbyggnad, överlämnade byggnadsstyrelsen med skrivelse den 13 september samma år förslag till dylika ritningar. Byggnadsstyrelsen meddelade därvid, att den beräknat kostnaderna för byggnadsföretaget till 500 000 kronor. Skillnaden mellan detta belopp och det för ändamålet anvisade utgör 65 000 kronor. Sistnämnda belopp avser vissa kostnader för yttre arbeten, arvoden och administration, till vilka medel icke anvisats för innevarande budgetår. Genom beslut den 19 november 1954 godkände Kungl. Maj:t ifrågavarande förslag till ritningar.

*Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 1/10 1954) hemställer — under åberopande av byggnadsstyrelsens skrivelse den 13 september 1954 — att å tilläggsstat för innevarande budgetår skall anvisas 65 000 kronor till i det föregående angivna kostnader i samband med uppförandet av elevbyggnaden vid Garpenberg.

*Departementschefen.* Jag har icke något att erinra mot högskolestyrelsens framställning och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid skogshögskolan* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 65 000 kronor.



## V. Statens utlåningsfonder

[4] 7. Statens avdikningslånefond. Gällande villkor för lån från statens avdikningslånefond är meddelade i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 432), ändrad genom kungörelserna nr 348/1945, 185/1948, 343/1948, 415/1951, 683/1952 och 413/1953. Jämlikt riksdagens beslut har det högsta belopp, vartill lån ur fonden årligen fått beviljas, för vart och ett av budgetåren 1939/40—1941/42 uppgått till 2 800 000 kronor. Därefter har utlåningens storlek bestämts för ett vart av budgetåren 1942/43—1944/45 till högst 3 000 000 kronor, för budgetåren 1945/46—1947/48 till högst respektive 3 500 000, 3 300 000 och 4 000 000 kronor, för vardera budgetåret 1948/49 och 1949/50 till högst 3 500 000 kronor, för ettvarvt av budgetåren 1950/51—1953/54 till högst 4 000 000 kronor samt för budgetåret 1954/55 till högst 4 500 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen (skr. 8/9 1954) hemställer dels att beloppet för utlåning från avdikningslånefonden under budgetåret 1954/55 skall ökas med 5 500 000 kronor till 10 000 000 kronor, dels att såsom ytterligare kapitaltillskott till fonden under innevarande budgetår skall anvisas ett investeringsanslag av minst 500 000 kronor. Styrelsen anför härvid i huvudsak följande.

Vid utgången av budgetåret 1953/54 fanns i lantbruksstyrelsen ansökningar om lån ur fonden till ett sammanlagt lånebelopp av omkring 8 900 000 kronor, vilket belopp på grund av inträffade prisstegringar synes böra uppräknas till 9 500 000 kronor. Härav avser omkring 3 500 000 kronor sådana torrlägningsföretag, som redan föregående budgetår beviljats statsbidrag från rationaliseringsanslaget, och omkring 2 000 000 kronor företag, som redan beviljats bidrag ur avdikningsanslaget. Återstående 4 000 000 kronor utgör lånebehovet till sådana större företag, som styrelsen avser att bevilja bidrag ur avdikningsanslaget under innevarande budgetår.

Tidigare har det årliga anslaget ur fonden avvägt så, att lån kunnat beviljas torrlägningsföretagen samtidigt som bidragsfrågan behandlats. Detta jämviktsläge har emellertid icke kunnat upprätthållas under budgetåret 1953/54.

Såsom ett led i den år 1951 beslutade decentraliseringen till lantbruksnämnderna av bidragsgivningen till vissa mindre torrlägningsföretag har nämnderna tilldelats befogenhet att bevilja bidrag från rationaliseringsanslaget även i sådana fall, då finansieringen i övrigt stödes genom lån ur fonden. Efter nämndens beslut i bidragsfrågan överlämnas låneansökningen till styrelsen, som har att besluta i lånefrågan. Styrelsen har alltså numera att taga hänsyn till ett betydande lånebehov ur fonden i samband med nämndernas bidragsgivning. Detta lånebehov uppgick vid utgången av budgetåret 1953/54 till omkring 3 500 000 kronor. Det under innevarande och nästkommande budgetår uppkommande ytterligare lånebehovet till dylika företag kan uppskattas till minst 1 000 000 kronor per år. Vidare har den behovsprövning av bidragsansökningar, som infördes år 1951, medfört en avsevärd begränsning av bidragstilldelningen, vilket i motsvarande grad ökat lånebehovet. För att möta den av nyssnämnda orsaker väntade stegringen i lånebehovet och hålla de balanserade ärendena på en rimlig nivå hemställde styrelsen bl. a. i särskild framställning den 9 november

1953, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva en höjning med 2 000 000 kronor av det lånebelopp, som för budgetåret 1953/54 fick beviljas ur fonden. Kungl. Maj:t fann Sig dock i dåvarande läge icke böra framlägga förslag därom till riksdagen.

Situationen har emellertid nu ändrats så, att eftersläpningen i lånebeviljandet till företag, som fått statsbidrag, ökat rätt avsevärt. Vid ingången av innevarande budgetår uppgick denna eftersläpning såsom tidigare nämnts till omkring 5 500 000 kronor. Det förtjänar även framhållas, att 3 000 000 kronor av låneramen för innevarande budgetår redan disponerats under budgetårets två första månader. I de ofta förekommande fall, då intressenterna icke kan finansiera torrlägningsarbetena utan statligt stöd, fördröjer eftersläpningen i lånebeviljandet igångsättandet och genomförandet av företagen. Det kan även inträffa, att intressenterna i ett företag, som fått bidrag, nödgas avbryta arbetena i avvaktan på styrelsens beslut i lånefrågan. Eftersläpningen kan medföra fördyring av arbetena och allvarliga olägenheter för intressenterna. Styrelsen får i nuvarande läge ett stort antal förfrågningar och framställningar från företag, som anmäler svårigheter på grund av lång väntetid i avseende på besked i lånefrågor. Ur styrelsens synpunkt är det angeläget, att låneansökningarna kan behandlas på ett så tidigt stadium, att uppgifter rörande äganderättsförhållanden, kostnadsberäkningar o. d. är aktuella. I annat fall måste nya uppgifter införskaffas och nya beräkningar göras, vilket kräver åtskilligt arbete. Även ur administrativ synpunkt är det lämpligt, att bidrags- och låneansökningarna behandlas samtidigt. Detta innebär nämligen, att kontrakt och säkerhetsförbindelser kan införskaffas och bedömas i ett sammanhang, varigenom betungande dubbelarbete och tidsutdräkt undviks.

Utbetalningarna från fonden har för innevarande budgetår beräknats uppgå till omkring 5 000 000 kronor. Fondens behållning uppgick vid ingången av budgetåret till i runt tal 2 100 000 kronor. Kapitalåterhäringen under budgetåret har beräknats uppgå till omkring 2 500 000 kronor. De disponibla medlen för utbetalning under innevarande budgetår beräknas sålunda understiga det belopp, som skall utbetalas, med omkring 400 000 kronor.

*Departementschefen.* Av utredningen i ärendet framgår, att den år 1951 beslutade decentraliseringen till lantbruksnämnderna av bidragsgivningen till vissa mindre torrlägningsföretag och behovsprövningen av bidragsansökningar haft till följd, att anspråken på lån från ifrågavarande fond ökat avsevärt. På grund härav har under de senaste åren de för utbetalning disponibla medlen i fonden icke räckt till för att bevilja lån till åtskilliga företag, som erhållit statsbidrag. För att undvika en eftersläpning vid beviljandet av lån torde det därför enligt min mening vara nödvändigt, att fonden för innevarande budgetår tillföres ett ytterligare kapitaltillskott. Jag föreslår sålunda, att i enlighet med lantbruksstyrelsens beräkning ett belopp av 500 000 kronor anvisas för detta ändamål. Beloppet torde böra uppföras å tilläggsstat för innevarande budgetår. Däremot är jag icke beredd att förorda en ökning av utlåningsramen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens avdikningslånefond* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Nils Grass*



## Kapitalinvesteringar

### *Handelsdepartementet*

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

### IX. Diverse kapitalfonder

#### Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

##### [1] 9. Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning

Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 31, p. 8) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Gunnel Ljungar*



## Kapitalinvesteringar

### *Inrikesdepartementet*

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler härefter under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

### III. Statens allmänna fastighetsfond

[1] 37. Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. I skrivelse den 11 oktober 1954 har byggnadsstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Till merkostnader till följd av prisstegringar å vissa byggnadsarbeten har 1953 och 1954 års riksdagar å tilläggsstat för budgetåren 1952/53 och 1953/54 anvisat 2 500 000 resp. 3 500 000 kronor eller tillhopa 6 000 000 kronor. Till grund för dessa anslag ligger en av byggnadsstyrelsen den 31 augusti 1953 framlagd beräkning beträffande medelsbehovet för att täcka de genom den allmänna byggnadskostnadsstegringen uppkommande merkostnaderna för ett antal byggnadsföretag vid statens sinnessjukhus m. m. Den därvid framlagda förteckningen omfattade byggnadsföretag med en av riksdagen godkänd kostnad av sammanlagt 98 272 500 kronor och ett intill sommaren 1953 beräknat medelsbehov av 11 460 500 kronor.

Byggnadskostnadsnivån är nu i huvudsak densamma som den sommaren 1953 rådande. En obetydlig sänkning har visserligen inträffat, men då denna endast rör sig om cirka en procent och tendensen f. n. är stigande har byggnadsstyrelsen ansett det befogat att även i år räkna med samma värden på kostnadsstegringarna som i den förra året framlagda förteckningen. En korrigering har måst göras beträffande ett av de i förteckningen ingående byggnadsföretagen, vilket medför att merkostnaden för ifrågavarande byggnadsföretag kommer att minskas med 145 000 kronor till 11 315 500 kronor. Av sistnämnda belopp har 1952 års riksdag anvisat 1 541 000 kronor. Det resterande medelsbehovet uppgår således till (11 315 500 — 1 541 000 — 6 000 000)

3 774 500 kronor. Då samtliga i förteckningen upptagna byggnadsföretag antingen är färdigställda eller beräknas bli i huvudsak färdigställda under innevarande budgetår, erfordras hela detta belopp å tilläggsstat för budgetåret 1954/55.

Ehuru flertalet av de i förteckningen ingående byggnadsföretagen slutförts har för intet av dem räkenskaperna kunnat slutföras, vilket med hänsyn till garantitiden o. d. normalt icke kan ske förrän minst två år förflutit efter färdigställandet. Byggnadsstyrelsen kan därför ännu icke lämna någon redovisning över den definitiva förbrukningen av anvisade belopp till merkostnader till följd av prisstegringar.

Genom beslut av Kungl. Maj:t den 30 juni 1954 har arkitekttaxan höjts med retroaktiv verkan fr. o. m. den 1 januari 1954. För sådana byggnadsföretag, där riksdagen redan godkänt hela den ursprungligen beräknade kostnaden, innebär detta beslut, att styrelsen skulle nödgas att vid behov för vart och ett av företagen inkomma med framställning om tilläggsanslag motiverat av nämnda ökning av arkitektarvodet. Antalet ifrågavarande byggnadsföretag, för vilka den beräknade slutkostnaden helt eller delvis anvisats av riksdagen, är relativt stort och den sammanlagda ökningen av arkitektarvodena torde uppskattningsvis uppgå till cirka 600 000 kronor. Kostnaden torde böra täckas från prisstegringsanslaget. Efterhand som byggnadsföretagen färdigställs kan byggnadsstyrelsen redovisa för medelsanvändningen. Av beloppet erfordras ungefär hälften under innevarande budgetår och återstoden under nästa budgetår.

Enligt det anförda skulle det sammanlagda medelsbehovet uppgå till (3 774 500 + 300 000) 4 074 500 kronor eller avrundat 4 000 000 kronor. Styrelsen hemställer att sistnämnda belopp måtte anvisas å tilläggsstat till riksdagen för innevarande budgetår.

Vidare har byggnadsstyrelsen i en *skrivelse den 15 november 1954* hemställt, att å tilläggsstat till riksdagen för löpande budgetår måtte anvisas ytterligare 3,5 miljoner kronor. Till stöd för denna framställning har styrelsen anförts.

För de av riksdagen hittills beslutade arbetena vid Gullberna sjukhus för en kostnad av 27,0 miljoner kronor har tidigare framlagts en tidplan, enligt vilken sjukhuset delvis skulle kunna tagas i bruk omkring årsskiftet 1957/58 och i sin helhet omkring årsskiftet 1959/60. Denna plan, för vilken redogörelse lämnats i proposition nr 124/1953, förutsatte en årlig investering av cirka 4,5 miljoner kronor. Vid sidan av denna investering förutsatte den investering, som betingades av uppförande av de av riksdagen ännu ej beslutade bostäderna och byggnad för arbetsterapi.

Hittills utförda arbeten vid sjukhuset — vilka omfattat uppförande av byggnader för administration, kök, matsal jämte grundarbeten för vissa paviljonger m. m. — har i huvudsak påbörjats enligt tidplanen men kunnat efter samråd med arbetsmarknadsmyndigheterna bedrivas i något snabbare takt än vad planen förutsatt. Därest de nu pågående arbetena skall kunna fortsättas i nuvarande takt erfordras under innevarande budgetår ett tilläggsanslag av 1,5 miljoner kronor.

Enligt den tidigare arbetsplanen skulle nästa byggnadsetapp, omfattande sex manspaviljonger, påbörjas våren 1955. Då emellertid statsmakterna i olika sammanhang uttalat angelägenheten av att sinnessjukvården utbygges i snabbast möjliga takt, har byggnadsstyrelsen beträffande föreliggande byggnadsföretag drivit projekteringsarbetet i snabbare takt och har nu programhandlingarna färdiga, så att denna etapp kan utbjudas på entreprenad med



beräknad igångsättning i januari 1955. Härför skulle emellertid erfordras en medelsanvisning av 2,0 miljoner kronor för innevarande budgetår, varigenom sammanlagda medelsbehovet å tilläggsstat för budgetåret 1954/55 skulle komma att uppgå till 3,5 miljoner kronor. För nästa budgetår beräknas därvid medelsåtgången för fortsättande av de sex manspaviljongerna till 5,5 miljoner kronor.

För den därnäst följande byggnadsetappen, bestående av fem kvinnopaviljonger, kan projekteringsarbetet bedrivas så, att etappen skulle kunna påbörjas redan hösten 1955. Vid denna tidpunkt pågår emellertid uppförandet av de sex manspaviljongerna med full arbetsstyrka och utbyggandet av bostadsområdet måste då igångsättas. Detta skulle innebära, att den sammanlagda arbetsstyrkan under vintern 1955/56 skulle uppgå till inemot 250 byggnadsarbetare. Ur arbetsmarknadssynpunkt är det olämpligt att temporärt öka arbetsstyrkan vid sjukhuset till denna storlek. Styrelsen räknar därför med att påbörja de fem kvinnopaviljongerna först under våren 1956, då arbetarbehovet för manspaviljongerna nedgår. För budgetåret 1955/56 erfordras därvid för påbörjande av de fem kvinnopaviljongerna och fortsättande av vissa yttre arbeten 2,0 miljoner kronor.

Tillsammans med det förut angivna beloppet 5,5 miljoner kronor skulle alltså medelsbehovet för budgetåret 1955/56 uppgå till 7,5 miljoner kronor.

För budgetåret 1956/57 beräknas medelsåtgången till i runt tal 0,5 miljoner kronor, vartill kommer kostnaderna för bostäderna och arbetsterapibyggnaden.

Vid utbyggnad enligt det nu redovisade tidsschemat kan sjukhuset tagas i bruk med sex paviljonger hösten 1956 och i sin helhet hösten 1957. Ur arbetsmarknadssynpunkt är en tidplan, som medger jämn sysselsättning under ungefär 2 år, ett angeläget önskemål.

Därest de förut annälda medelsbehoven om 3,5 miljoner kronor för budgetåret 1954/55 och 7,5 miljoner kronor för budgetåret 1955/56 icke skulle kunna rymmas inom ramen för totalinvesteringarna i sjukhus för resp. budgetår, måste arbetena bedrivas i en långsammare byggnadstakt. Detta skulle innebära, att de i styrelsens egen regi nu pågående yttre arbetena måste helt nedläggas samt att de sex manspaviljongerna påbörjas först hösten 1955 och de fem kvinnopaviljongerna hösten 1956. Medelsbehovet för budgetåren 1954/55 och 1955/56 skulle därvid minskas till 1,0 miljoner resp. 4,5 miljoner kronor, medan medelsbehovet för budgetåret 1956/57 skulle stiga till 8,5 miljoner kronor. Till dessa belopp skall läggas den av bostäderna och arbetsterapibyggnaden betingade investeringen. Vid utbyggnad enligt denna tidplan kan sjukhuset tagas i bruk med sex paviljonger sommaren 1957 och i sin helhet sommaren 1958.

Skulle arbetena bedrivas i den långsammare takten uppstår betydande olägenheter ur sysselsättningssynpunkt. Arbetsstyrkan måste nämligen redan inom mycket kort tid minskas för att sedan successivt nedgå och arbetet för en tid helt nedläggas, vilket därutöver skulle medföra vissa merkostnader. Byggnadsstyrelsen, som i detta ärende samrått med arbetsmarknadsstyrelsen och statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande, förordar att arbetena får bedrivas i den snabbare takten.

*Departementschefen.* Vad angår merkostnaderna till följd av prisstegringar på byggnadsförelagen vid de statliga sinnessjukhusen finner jag lämpligt, att ett särskilt belopp liksom för budgetåret 1953/54 anvisas å tilläggsstat för bestridande av sådana kostnader. Enligt byggnadsstyrelsens framställning skulle krävas 3 774 500 kronor för att samtliga de beräknade

merkostnaderna skulle kunna täckas. F. n. är jag ej beredd att tillstyrka större medelsanvisning än 2 000 000 kronor för ifrågakarande ändamål. Ej heller anser jag mig nu böra tillstyrka en särskild medelsanvisning för täckande av de merkostnader, som föranledes av den beslutade höjningen av arkitekttaxan fr. o. m. den 1 januari 1954.

Enligt den från början uppgjorda tidsplanen för uppförande av Gullberna sjukhus skulle sjukhuset kunna börja beläggas omkring årsskiftet 1957—58 och helt utnyttjas vid årsskiftet 1959—60. Detta program förutsatte en genomsnittlig medelsanvisning av 4,5 miljoner kronor per budgetår. Av den beräknade kostnaden om 27 miljoner kronor — kostnaderna för arbetsterapibygnad och bostäder ej inräknade — har hittills anvisats 9,5 miljoner kronor. Det har emellertid varit möjligt att bedriva byggnadsarbetena i en snabbare takt än beräknat. Därest denna takt hålles i stort sett oförändrad, skulle det vara möjligt att redan under hösten 1956 börja taga sjukhuset i anspråk för sjukvård. Under samma förutsättning skulle sjukhuset vara i huvudsak färdigställt hösten 1957 d. v. s. drygt 2 år tidigare än som ursprungligen beräknats. För att denna byggnadstakt skall kunna hållas kräves emellertid en medelsanvisning av 3,5 miljoner kronor på tilläggsstat för nu löpande budgetår samt resp. 7,5, 5,0 och 1,5 miljoner under budgetåren 1955/56—1957/58. Enligt vad jag under hand inhämtat kan de bostäder för personalen, som Karlskrona stad förutsatts skola tillhandahålla, vara tillgängliga vid nämnda tidpunkter. Såsom framgår av styrelsens skrivelse föreligger ej heller ur arbetsmarknadssynpunkt hinder för att bedriva byggnadsverksamheten i nuvarande takt. Sett ur sjukvårdens synpunkt finner jag det tillfredsställande, att sjukhuset kan färdigställas så snart som hösten 1957. Med hänsyn till sålunda föreliggande omständigheter tillstyrker jag, att på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett belopp av 3,5 miljoner kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 under anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. anvisas sammanlagt (2,0 + 3,5) 5,5 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* anvisa ett investeringsanslag av 5 500 000 kronor.

## VI. Fonden för låneunderstöd

[2] 8 a. Lån till föreningen kustsanatoriet Apelviken. 8 b. Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium.

I skrivelse den 15 oktober 1954 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel för bestridande av driftkostnaderna under första

kvartalet 1955 vid Apelvikens och Kronprinsessan Victorias kustsanatorier. Styrelsen har därvid anfört i huvudsak följande.

Svenska kustsanatoriernas samorganisation har hos medicinalstyrelsen hemställt, att styrelsen måtte medverka till att Apelvikens och Kronprinsessan Victorias kustsanatorier för tiden fr. o. m. den 1 januari 1955 erhåller driftförskott av statsmedel, kustsanatoriet Apelviken med 600 000 kronor och Kronprinsessan Victorias kustsanatorium med 400 000 kronor, samt att med återbetalning av förskotten får anstå i avvaktan på erfarenhet av det nya systemet för finansiering av driften vid ifrågavarande sanatorier. Enligt hittills tillämpad praxis har dessa sanatorier ägt att kvartalsvis i mån av behov hos medicinalstyrelsen rekquirera förskott till bestridande av sina driftkostnader med belopp motsvarande cirka en fjärdedel av de belopp, som enligt för respektive anstalter fastställda stater är beräknade för driften efter avdrag av andra inkomster än statsbidrag. Dessa medel har av styrelsen utanordnats från ett för ändamålet upplagt förskottskonto. Vid utarbetandet av sitt förslag till omläggning av verksamheten från och med den 1 januari 1955 vid kustsanatorierna beaktade medicinalstyrelsen även frågan om sanatoriernas behov av likvida medel. Styrelsen förutsatte därvid, att denna fråga skulle lösas genom förskottslikvider från landsting och landstingsfria städer för vårdkostnaderna. Ett dylikt system med förskottslikvider beträffande patientavgifterna tillämpas exempelvis vid statens sjuksjukhus. Vid de förhandlingar, som styrelsen innevarande höst i enlighet med Kungl. Maj:ts uppdrag fört med landstingsförbundet, stadsförbundet och direktionerna för sanatorierna, har emellertid vissa praktiska skäl anförts mot införandet av ett dylikt system vid kustsanatorierna. En olägenhet är bl. a., att ett relativt stort antal patienter vid dessa anstalter — särskilt sådana, som inskrives för erhållande av stödjebandage — är intagna under kort tid utan att varaktigheten av vården kan bestämmas redan vid intagningen. På grund härav anser sig styrelsen böra i princip tillstyrka samorganisationens framställning. De belopp, som samorganisationen föreslagit, är enligt styrelsens mening lämpligt avvägda. Samorganisationens beteckning av medlen såsom driftförskott synes däremot vara oriktig. Benämningen förskott torde nämligen endast kunna användas i förevarande sammanhang under förutsättning, att staten åtagit sig att framdeles helt ersätta de lämnade förskotten genom statsbidrag. Så avses emellertid icke här bli fallet. Verksamheten skall nämligen fr. o. m. den 1 januari 1955 — bortsett från de statliga ordinarie vård dagsbidragen samt patientavgifterna — bestridas av landsting och landstingsfria städer. De åtaganden, som staten i förevarande fall kan komma att göra, erhåller sålunda karaktär av lån. Medicinalstyrelsen tillstyrker, att lånen lämnas räntefria och att med återbetalning av desamma får anstå tills vidare t. o. m. den 1 januari 1957, då erfarenhet torde ha vunnits av det nya finansieringssystemet.

*Statskontoret* vill icke motsätta sig, att erforderligt rörelsekapital, högst 600 000 resp. 400 000 kronor, ställes till förfogande av statsmedel. Som medicinalstyrelsen framhållit bör medlen lämnas i form av lån. Däremot finner statskontoret anledning icke föreligga att låta lånen bli räntefria. Kostnader för erforderliga rörelsemedel är uppenbarligen att hänföra till utgifter för verksamhetens drift och bör således påföras denna. Ett medgivande av räntefrihet skulle innebära bidrag av statsmedel i annan ordning än som avsetts genom riksdagens beslut. Förräntning av medlen synes böra ske efter 3 $\frac{1}{2}$

procent. För ändamålet erforderliga medel torde bära äskas under fonden för låneunderstöd.

*Departementschefen.* I proposition nr 106/1954 framlade jag förslag om ändrade grunder för finansieringen av verksamheten vid Apelvikens och Kronprinsessan Victorias kustsanatorier, innebärande att landsting och landstingsfria städer för av dem belagda vårdplatser fr. o. m. den 1 januari 1955 skulle erlägga ersättning i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som angives i gällande s. k. utomlänsavtal, dock att ersättningen tills vidare skulle maximeras till 35 kronor. Dittills utgående statsbidrag för vård av kirurgisk tuberkulos och för eftervård av barnförslamningspatienter tänktes alltså skola utgå och staten bära ansvaret för täckning av vårdkostnaderna i den mån dessa översteg 35 kronor, d. v. s. för eventuellt underskott. Vid förslaget framläggande förutsatte jag, att sanatoriernas behov av likvida medel efter den 1 januari 1955 skulle tillgodoses genom förskottslikvider från de lokala huvudmännen. Av vad medicinalstyrelsen numera anfört framgår emellertid, att man från landstingens sida icke ansett sig kunna medverka till en sådan anordning. Som en följd härav kommer ifrågakvarande sanatorier att under en övergångstid sakna erforderliga medel för driftens upprätthållande. Med hänsyn till sålunda föreliggande omständigheter finner jag det motiverat, att statsmedel ställes till förfogande för ändamålet. Det statliga stödet torde bära lämnas i form av amorteringslån, att avbetalas under fem år med första avbetalningen två år efter det att lånet lyfts. Jag tillstyrker sålunda, att föreningen kustsanatoriet Apelviken beviljas ett lån på 600 000 kronor och föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium ett lån på 400 000 kronor. I likhet med statskontoret anser jag, att förräntning av lånedelen bör ske efter 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> procent. Såsom villkor för lånens erhållande torde bära föreskrivas, att föreningarna ställer säkerhet, som av Kungl. Maj:t godkännes. Medel för lånen bör anvisas under fonden för låneunderstöd.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa

a) till *Lån till föreningen kustsanatoriet Apelviken* ett investeringsanslag av 600 000 kronor;

b) till *Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium* ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:  
Torsten Jeppsson

**Bihang**

**Förteckning**  
**över av Kungl. Maj:st hos riksdagen äskade anslag å tilläggsstat II**  
**till riksstaten för budgetåret 1954/55**

**Driftbudgeten****A. Egentliga statsutgifter***V. Socialdepartementet*

Kronor

Socialstyrelsen:

B: 4	Ersättning till statistiska centralbyråns utredningsinstitut	32 000
	Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården:	
B: 37	Byggnadsarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	619 500
		651 500

*VIII. Ecklesiastikdepartementet*

C: 10 a	Vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka, <i>reservationsanslag</i> .....	135 000
---------	---	---------

*IX. Jordbruksdepartementet*

E: 7	Diverse åtgärder på husdjursavels område m. m. ....	5 100
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
G: 11	Bidrag till Sveriges utsädesförening .....	22 800
I: 10	Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island, <i>reservationsanslag</i> .	13 300
	Statens skogsmästarskola:	
J: 12 a	Byggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i> .....	35 200
	Rikets allmänna kartverk:	
L: 3	Kartarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	64 000
N: 16	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i> .....	150 000
		290 400

*X. Handelsdepartementet*

H: 14	Kostnader för företagsräkning, <i>reservationsanslag</i> .....	194 800
-------	--	---------

*XI. Inrikesdepartementet*

	Statens skol- och yrkeshem på Salbohed:	
B: 37 a	Merkostnader för uppförande av ett personalbostadshus, <i>reservationsanslag</i> .....	19 000
	Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes:	
C: 3 a	Inventarier till samlingslokal, <i>reservationsanslag</i> .....	17 000
		36 000

		Kronor
<i>XII. Civildepartementet</i>		
F: 7	Täckning av beräknade kostnader för obekvämhetsstillägg, förslagsanslag .....	<u>1 250 000</u>
	Säger för egentliga statsutgifter	2 557 700

### B. Utgifter för statens kapitalfonder

<i>IV. Avskrivning av oreglade kapitalmedelsförluster</i>		
3	Avskrivning å investeringar för ombyggnad till normalspår av linjerna Karlskrona—Kristianstad, Karlshamn—Vislanda och Bredåkra—Växjö .....	<u>26 000 000</u>
	Säger för driftbudgeten	28 557 700

### Kapitalbudgeten

#### Kapitalinvesteringar

<i>III. Statens allmänna fastighetsfond</i>		
K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :		
15 a	Utökade lokaler för hovrätten över Skåne och Blekinge ..	425 000
J o r d b r u k s d e p a r t e m e n t e t :		
30	Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut .....	100 000
33	Byggnadsarbeten vid skogshögskolan .....	65 000
I n r i k e s d e p a r t e m e n t e t :		
37	Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. ..	<u>5 500 000</u>
		6 090 000

#### IV. Försvarets fonder

##### A. Försvarets fastighetsfond

A r m é n s d e l f o n d :		
6	Förråd för armén .....	1 000 000

##### V. Statens utlåningsfonder

S o c i a l d e p a r t e m e n t e t :		
2	Lånefonden för bostadsbyggande .....	95 000 000
J o r d b r u k s d e p a r t e m e n t e t :		
7	Statens avdikningslånefond .....	<u>500 000</u>
		95 500 000

##### VI. Fonden för låneunderstöd

I n r i k e s d e p a r t e m e n t e t :		
8 a	Lån till föreningen kustsanatoriet Apelviken .....	600 000
8 b	Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium .....	<u>400 000</u>
		1 000 000

##### IX. Diverse kapitalfonder

H a n d e l s d e p a r t e m e n t e t :		
Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:		
9	Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning	<u>2 000 000</u>
	Säger för kapitalbudgeten	105 590 000